1 МАЙ ЧАҚИРИҚЛАРИ ЯНГИ ЗАФАРЛАРГА ЧОРЛАЙДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 76 (3814).

18 АПРЕЛЬ ПАЙШАНБА 1968 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарингиз!

Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олайлик!

(КПСС Марказий Комитетининг 1-Май Чақириқларидан)

ИЛҲОМБАХШ ЧАҚИРИҚЛАР

— Яшасин Биринчи Май — меҳнаткашларнинг империализмга қарши, тинчлик, демократия ва социализм учун курашда халқаро бирдамлик куни!

— Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Кунн-кеча газеталарда жонажон партиямиз Марказий Комитетининг 1968 йил 1 Май Чақириқлари эълон қилинди. Бу чақириқлар радио карнайлари орқали эллар оша, элатлар оша, гулгун шаҳарлар, нурафшон қишлоқлар оша миллион-миллион қалбларни фахр ва ғурурга, илҳом ва қувончга тўлдириб янгради. Бу катта сиёсий ҳужжатнинг ҳар бир калимасида азиз Коммунистик партиямиз ва ҳукуматимизнинг мардонавор совет халқи бахт-саодати, унинг порлоқ келажаги, коммунизм қуриш соҳасида қўлга киритаётган зафарлари тўғрисидаги буюк ғамхўрлиги ўз ифодасини топди.

Баҳор нашъидасига, гуллар муаттарига тўлиқ айём, зафарларга руҳлантирувчи, қалбларга севинч мавжини армуғон этувчи кун — 1 Май байрамини бу йил совет кишилари ва тараққийпарвар инсоният зўр мамнуният билан кутиб олмоқдалар. Илмий коммунизм асосчиси Карл Маркс туғилган куннинг 150 йиллигини ва Совет давлатининг асосчиси, доҳиймиз Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрилаётган муътабар кунларда кутиб олмоқдалар.

Совет кишилари Май байрамини ижодий меҳнати ҳар қачонгидан ҳам жўш урган қайноқ ҳаёт қўйнида нишонламоқдалар. Ишчиларимиз, деҳқонларимиз, барча зиёлиларимиз бу улуғ айёмни муносиб совғалар билан қарши олиш учун ғайрат-шижоат кўрсатмоқдалар.

Областимиз саноатчилари байрамга муносиб тўёналар билан келдилар. Улар майолди социалистик мусобақасини кенг қулоч ёйдириб, ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми ва саноат маҳсулотининг кўпчилик энг муҳим турлари юзасидан биринчи квартал планини муваффақиятли бажардилар. Ўтган йилнинг январь-март ойларидагига қараганда ишлаб чиқариш ўн процентдан ошиқроқ кўпайди.

Донгдор пахтакорларимиз бу йил она-Ватанга 356 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга бел боғлаганлар. Ҳозир далаларимизда иш қизғин. Моҳир пахтакорлар саҳий ер сийнасига барака уруғини қадамоқдалар. Об-ҳавонинг ноқулай келишига қарамай, айрим район меҳнатчилари чигит экишни туғаллаш арафасида турибдилар. Областимиз сабзавоткорлари, боғбонлари, ғаллакор ва чорвадорлари, пиллакорлари ҳам эл олдида берган чин ваъдаларининг уддасидан чиқиш учун ҳормай-толмай ишламоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг Чақириқлари ҳар бир совет кишисини янги-янги меҳнат зафарларига руҳлантирмоқда, коммунистик жамият қуриш йўлида улкан зафарларни қўлга киритиш учун курашга чорламоқда.

— Совет Иттифоқи халқлари! Бутун кучни партия Программаси ва КПСС XXIII съезди белгилаб берган коммунистик қурилиш планларини муваффақиятли бажаришга сарфлайлик!

— Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Бешйиллик планни муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарингиз! Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олайлик!

Мамлакатимизнинг кундан-кунга барқ уриб гуллаб-яшнаши, Ватанимиз иқтисодий қудратининг тобора мустаҳкамланиб бориши, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда ютуқларимизнинг янада кўпайиши — буларнинг ҳаммаси халқларимиз бузилмас дўстлигининг, ленинча миллий сиёсатимизнинг буюк тантанаси туфайлидир. Синовларда чиниққан мамлакатимиз халқларининг дўстлиги — бу бизнинг энг катта ютуғимиз. Шу дўстлик, шу қардошлик оиласида ҳар қандай қийинчиликларни мардонавор енгиб, ғалабалар қучиб келмоқдамиз. Шунинг учун ҳам Чақириқларда: **«СССР халқларининг қардошларча дўстлиги ва бузилмас бирлиги абадий яшасин ва гуллаб яшнайверсин!»** дейилади.

Бизнинг партиямиз халқаро коммунистик ҳаракатнинг марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосидаги бирлиги ва жипслигига катта ҳисса қўшиб келмоқда. Қардош коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг яқинда Будапештда бўлиб ўтган маслаҳат кенгаши бутун дунё ишчилар синфи ва меҳнаткашлари ҳаётида катта воқеа бўлди. Шу боисдан Чақириқлардаги **«Халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлиги ва жипслиги марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми негизида мустаҳкамланаверсин!»** деган сўзлар бугунги кунда жуда чуқур маъно кашф этмоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматимиз жаҳонда барқарор тинчлик ўрнатиш сиёсатини ўтказиб келмоқда. Уруш оловини ёқувчи империалистларнинг кирдикорларини фош қилмоқда. Қуролланиш пойгасини тўхтатиш, ядро қуролини тақиқлаш, ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун, бутун дунёда тинчлик учун даъват этиб келмоқда. Лекин Америка Қўшма Штатлари, Исроил агрессорлари сингари «зўравонлар» ер куррасининг турли жойларида хавфли уруш ўчоқларини вужудга келтирмоқдалар. Вьетнамнинг мард ватанпарварлари кўрсатаётган қаршиликни бостирмоқ учун минглаб самолетлар, юзлаб кемалар, ярим миллиондан ошиқроқ солдатлар Вьетнам ерларига ажал уруғини ёғдирмоқдалар. Исроил экстремистлари эса қатор араб мамлакатларининг ерларини босқинчиларча истило қилмоқда. Лекин агрессорлар чучварани хом санамоқдалар. Вьетнам иши ҳақ! Вьетнам халқи енгади. Араб ерлари арабларники бўлади!

— Америка империализмининг агрессиясига қарши, ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун қаҳрамонона кураш олиб бораётган мард Вьетнам халқига қардошлик саломи!

— Империализм ҳамлаларига қарши, Исроил агрессорларининг қўшинларини оккупация қилиб турган араб территорияларидан чиқартириб юбориш учун курашаётган араб мамлакатлари халқлари билан совет халқининг бирдамлиги мустаҳкамлансин ва ривожланаверсин! — дейилади Чақириқларда.

Жаҳондаги барча тинчликсевар, эркпарвар халқлар ҳам 1 Майни ўзларининг жонажон байрамлари сифатида зўр тантана ва қувонч билан нишонлайдилар.

Партиямиз Марказий Комитетининг Чақириқлари, саноат, қишлоқ хўжалиги ходимлари билан бир қаторда маиший хизмат кўрсатиш, савдо, маданият, маориф, медицина ходимларини, адабиёт ва санъат арбобларини ҳам ўз меҳнат фронтларида катта ютуқларга эришишга чорлайди.

Коммунизмнинг шавкатли бунёдкорлари, ер юзида ҳамма одамларнинг озодлиги, тинчлиги ва бахт-саодати учун курашчи буюк совет халқи партиямиз Чақириқларини ўзларининг келажакдаги ишлари учун катта сиёсий қўлланма деб билмоқдалар. Порлоқ келажак сари мардонавор қадам ташлаб борар эканмиз, яна бир бор барча ғалабаларимизнинг ташкилотчиси ва илҳомчиси — Коммунистик партиямизга, унинг ленинчи Марказий Комитетига чин қалбдан миннатдорчилик сўзларини айтамиз:

— Яшасин мамлакатимизда коммунизм қурилишининг илҳомчиси ва ташкилотчиси — ленинчи Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

— Яшасин инсониятнинг порлоқ келажаги — коммунизм!

ЧИГИТ НИШ УРДИ

ОҚҚЎРҒОН, («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан), Район пахтакорлари 1 Май байрамини муносиб совға билан нишонлаш учун астойдил курашмоқдалар.

Деҳқонлар механизаторлар билан ҳамкорликда ишлаб, чигитни чуқур ҳайдалган, яхши текисланган майдонларга экмоқдалар. Далаларда агрегатлар унумли ишлаб турибди. Шунинг учун кейинги кунларда экиш айниқса жадаллаштирилди.

«Заря коммунизма», Ҳ. Олимжон номли колхозларда, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Коммунизм» совхозларининг ерларида барвақт экилган уруғ ниш ура бошлади. Район пахтакорлари ҳамма ерларда тўла гектарлар ҳосил қилиш учун барча чораларни кўрмоқдалар.

А. Н. КОСИГИН
Покистонга келди

РАВАЛПИНДИ, 17 апрель. (ТАСС). Покистон Ислом Республикаси президенти фельдмаршал Муҳаммад Аюбхоннинг таклифига биноан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бугун махсус визит билан Равалпиндига келди.

ДЎСТОНА СУҲБАТЛАР

17 апрелда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов Тошкентда меҳмон бўлиб турган Югославия Социалистик Федератив Республикасининг СССРдаги элчиси Добривое Видични қабул қилди.

Самимий бўлиб ўтган суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов иштирок этди.

* * *

Шу куни Югославия Социалистик Федератив Республикасининг СССРдаги элчиси Добривое Видич Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова ҳузурига ташриф буюрди.

Ё. С. Насриддинова билан Добривое Видич ўртасида самимий суҳбат бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

ИЛҒОР ЗВЕНОДА

Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Аҳмаджон Раҳматов бошлиқ звеносининг аъзолари юбилей йилида баракали меҳнат қилиб 35 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан «оқ олтин» топширган эдилар.

Звено аъзоларининг бу йилги режалари ҳам катта. Улар экин майдонини уч гектарга кенгайтирдилар. Пахта ҳосилини 30 центнерга етказиш юзасидан ўз зиммаларига оширилган мажбурият олдилар. Аҳдларининг устидан чиқиш учун курашаётган азаматлар экишни бир ҳафтада муваффақиятли тамомладилар. Звено аъзолари барака уруғини текис ундириб олиш учун курашмоқдалар.

Т. ТЎХЛИБОЕВ.
Янгийўл.

ДЎСТЛИГИМИЗ САМАРАСИ

Дўстлик ва биродарлик мустаҳкам бўлган жойда ҳар қандай мушкул вазифалар ҳам осон ҳал этилади. Мисол учун бизнинг совхозимизни олиб кўрайлик. Хўжалигимизда ўнларча миллат вакиллари бирга яшаб, бирга меҳнат қилишмоқда. Улар бир оила фарзандларидек аҳил ва иноқ.

Шу биродарликнинг ажойиб самаралари туфайли совхозимиз республикадагина эмас, балки Иттифоқда ҳам илғор хўжаликлардан бирига айланди. Совхозимиз олий мукофот — Ленин ордени билан тақдирланди. Бизда пахтачиликдаги ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларидаги ишларни комплекс механизациялаштиришда йил сайин қувончли ютуқларга эришилмоқда.

Хўжалигимизда тажрибаларни ўртоқлашиш яхши йўлга қўйилган. Уста пахтакор ва механизаторлар ўз тажрибаларини бошқаларга ҳам ўргатиб, муносиб шогирдлар тайёрламоқдалар. Мен Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Мустафо Чачига шогирд тушиб, ундан мўл пахта етиштириш, техникани яхши бошқариш йўлларини ўрганиб олдим. Эндиликда устоз мендан, мен устоздан мамнунман. Тажрибакор пахтакорларнинг маслаҳатлари асосида ишлаб, яхши натижаларга эришаяпмиз.

Бир неча йил давомида комплекс механизациялашган звенога бошчилик қилдим. Звено ерларидан олинадиган ҳосил илгаригига қараганда анча кўтарилди. Ўтган йили гектар бошига 36 центнердан «оқ олтин» йиғиштирдик. Машина теримининг кўлами ҳар йилгидан ҳам юқори бўлди. Ана шу ютуқларга яраша звеномиз аъзолари катта даромад ҳам олдилар.

Бу йил совхозимиз дирекцияси ва партия ташкилоти менга катта ишонч билдириб, 3-бўлимга бошлиқ қилиб қўйишди. Бу ишончни оқлаш учун куч-ғайратимни аямай меҳнат қиламан. Деҳқонларимиз бу йил катта маррани — 40 центнерни мўлжаллаб иш юритмоқдалар.

Ерни обдон ишлаб, ўғитга тўйдириб, тўпланган намни сақлаб, кейин чигит экдик. Дастлаб экилган карталарда яшил квадратлар пайдо бўла бошлади. Бу—деҳқонларимиз меҳнатининг илк самараси.

Кўчат бут бўлмаса, ҳосил мўл бўлмайди. Пахтакорларимиз бунга ҳамиша амал қиладилар. Бу йил ҳам бир қарич бўш ерни қолдирмасликка ҳаракат қилаяпмиз. Гектарларимиз тўлиқ бўлди. Энди чигитни ҳамма майдонларда бир текис ундириб олиш чораларини кўраяпмиз.

4025 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 32 центнердан «оқ олтин» кўтаришга қарор қилган совҳозимиз меҳнаткашлари хўжаликнинг барча бўлимлари, барча участка ва звеноларида майолди социалистик мусобақасини кучайтириб юбордилар.

Жапеш ХАЛИТ,
Оққўрғон районидаги Ленин орденли «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг бўлим бошқарувчиси.

Суратларда: (юқорида) Бўка районидаги Вахрушов номли мевачилик совхозининг илғор сут соғувчиларидан К. Анафиева (ўнгда), Г. Хайбуллаева, Д. Сетигеева ва М. Ёқубова ўртоқлар. (Пастда) шу совхоз агрономи А. Горохов (чапда), звено бошлиғи Ф. Эгатов ва илғор ишчи У. Нуриева ўртоқлар ток навдаларини боғламоқдалар.

З. Аметов фотолари.

ЙИЛ ЗАРБДОРЛИК БИЛАН БОШЛАНДИ

СССР саноати 1968 йил биринчи квартал планини муваффақиятли бажарди

СССР Марказий статистика бошқармаси мамлакат саноатининг 1968 йил 1 кварталда давлат планини бажариш натижаларини якунлади. Беш йиллик планини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириб юборган саноат ходимлари дейилади, СССР Марказий статистика бошқармасининг ахборотида, беш йиллик учинчи йилининг биринчи квартал планини анча ошириб бажардилар. Ўтган йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 9,3 процент кўпайди.

Саноатнинг энг муҳим тармоқлари маҳсулот ишлаб чиқаришни қуйидагича кўпайтирдилар: электр энергетика-10 процент, ёқилғи саноати-6 процент, қора ва рангли металлургия-8 процент, химия ва нефть химия саноати-12 процент, машинасозлик ва металл ишлаш саноати—12 процент, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати-5 процент, қурилиш материаллари саноати-9 процент, енгил саноат-8 процент, озиқ-овқат саноати-9 процент, маданий маиший моллар ва хўжалик моллари ишлаб чиқариш 14 процент кўпайди.

СССР қурилиш материаллари саноати министрлиги ва СССР балиқчилик саноати министрлигидан бўлак барча умумиттифоқ ва иттифоқ — республика саноат министрликлари квартал планини тўла бажаришди.

Барча иттифоқдош республикалар умуман квартал плани ҳам шунингдек саноат маҳсулотининг энг муҳим турларидан аксариятини ишлаб чиқариш планини ҳам ошириб бажардилар.

Ўтган йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан 12,8 миллиард киловатт соат электр энергия, қарийб 7 миллион тонна нефть, 3,6 миллиард куб метр газ, қарийб 2 миллион тонна кўмир, 1,5 миллион тонна чўян, 1,4 миллион тонна пўлат, 1,1 миллион тонна тайёр прокат, 1 миллион тонна минерал ўғит, 692 минг тонна автомобиль покришкалари, 15,2 минг дона автомобиль, 5,8 минг дона трактор кўп ишлаб чиқарилди.

Алюминий, мис, рух, никель ва бошқа рангли металлар, нефть химияси ва нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ҳамда саноат маҳсулотининг бошқа кўпгина турларини ишлаб чиқариш кўпайди.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш қуйидагича кўпайди: газламаларнинг ҳамма турларини ишлаб чиқариш— 87 миллион квадрат метр, ички ва устки трикотаж — 14 миллион дона, тикилган буюмлар — 361 миллион сўмлик, чарм пойафзал — 9,6 миллион жуфт, гўшт етиштириш 68 минг тонна, ўсимлик мойи — 68 минг тонна, консервалар— 160 миллион банка, радио приёмниклар ва радиолалар—48 минг дона, телевизорлар қарийб — 160 минг дона, холодильниклар —133 минг дона, кир ювиш машиналари — 114 минг дона, мебеллар — қарийб 50 миллион сўмлик кўп ишлаб чиқарилди.

Саноатда меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг 1 кварталидагига нисбатан 6,1 процент ошди, Саноат маҳсулотининг таннархи пасайди.

Саноатда 1968 йилнинг биринчи кварталида олинган фойда ўтган йил шу давридагига нисбатан таққосланувчи нархлар билан ҳисоблаганда, 20 процентдан зиёдроқ ортди.

Барча асосий кўрсаткичлар бўйича план умуман муваффақиятли бажарилгани ҳолда бир қанча корхоналар махсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш ҳамда жамғармалар бўйича топшириқларни бажармадилар. Тайёр прокат, айрим нефть маҳсулотлари, буғ турбиналари, металлургия ускуналари, темирчилик—пресс машиналари, нефть аппаратлари, ёғоч, цемент, ғишт, холодильник ва маҳсулотнинг бошқа баъзи турларини ишлаб чиқаришнинг квартал плани бир мунча камроқ бажарилди.

* * *

Биринчи кварталнинг охирига келиб 10 мингга яқин саноат корхонаси планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказилди. Бу корхоналар бутун саноат маҳсулотининг деярли ярмисини ишлаб чиқармоқда. Асбобсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари министрлигининг, химия ва нефть машинасозлиги министрлигининг, электр техника саноати министрлигининг, оғир, энергетика ва транспорт машинасозлиги министрлигининг ҳамма корхоналари, шунингдек рангли металлургиянинг, қишлоқ хўжалик машинасозлиги, тикувчилик, ип газлама, жун газлама, шойи, трикотаж, кўн-пойафзал, қанд саноатининг, нон пишириш саноатининг бир қанча тармоқларига қарашли корхоналар янги системага ўтиб ишламоқда.

Янги шароитда ишлаган корхоналар биринчи кварталнинг топширилган планларини маҳсулотни реализация қилиш ва фойда олиш бўйича ортиғи билан бажардилар. (ТАСС).

ЧОРВАДОРЛАР ЮТУҒИ

Ўрта Чирчиқ районининг чорвадорлари беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақага қўшилиб, янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Улар давлатга пландаги 11630 центнер ўрнига 13 минг 587 центнер гўшт, 18 минг 470 центнер ўрнига 18 минг 729 центнер сут топшириб уч ойлик планни ошириб бажардилар.

М. ҲАКИМОВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КОММУНИСТЛАР ИШ БОШИ

Колхоз коммунистларининг йиғилиши ҳар қачонгидан ҳам қизиқарли бўлди. Йил якунларига оид кўпгина яхши гаплар айтилди. Музокараларда сўзга чиққан коммунистлар эришилган муваффақиятлар сири ҳақида батафсил гапирдилар. Колхоз ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш борасида қандай ишларни амалга ошириш лозимлигини уқтириб, ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Дарҳақиқат, Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози коммунистлари ўз хўжаликлари эришаётган ютуқлар ҳақида қанчалик фахрланиб гапирсалар арзийди. Айниқса, колхознинг 2-участкаси деҳқонлари йил сайин пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини оширишга эришмоқдалар. Агарда 1-участка далаларида ўтган йили ҳар гектар майдондан 25 центнер ҳосил олинган бўлса, 3-участкада 26,2 центнер ҳосил кўтарилди. 2- участка азаматлари эса 418 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» олиб, рекорд кўрсаткичга эришдилар.

Бу муваффақиятнинг ўз «сир»лари бор эди. Участка коммунистлари ҳар-бир ишга бош-қошдирлар. Улар хўжалик ишлаб чиқаришининг тақдири учун курашда жонбозлик кўрсатиб, экинлардан мўл ҳосил етиштиришга катта ҳисса қўшмоқдалар. Участка коммунистларининг қўли тегмаган, бевосита иштирок этмаган бирон соҳа йўқ. Участка бошланғич партия ташкилоти ҳисобидаги 22 коммунист бевосита ишлаб чиқариш билан банд.

Коммунист Хожиакбар Турғунов раҳбарлик қилаётган комплекс механизациялашган звено аъзолари ўтган йили ажойиб муваффақиятларни қўлга киритдилар. 45 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Бир центнер пахтанинг таннархи пландагидан тўрт сўм арзонлашиб, ўнсаккиз сўмга тушди. Бунинг эвазига звено бўйича 4 минг сўмлик маблағ иқтисод қилиб қолинди.

Звено коммунистлари бу ютуққа техникадан унумли фойдаланганликлари, хўжаликни тежамкорлик билан юритганликлари, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлганликлари натижасида эришдилар. Бунга агроучастка коммунистлари қўшган салмоқли ҳиссани ҳам алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. Пўлат Тошхўжаев бошлиқ агроучасткада меҳнат қилаётганлардан уч киши партия аъзосидир. Уларнинг самарали меҳнатлари билан 90 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 31 центнер ҳосил кўтарилди. Бу йил эса улар 35 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилганлар.

Юксак марраин кўзлаб меҳнат қилаётган звено аъзолари барча агротехник тадбирларни ўз муддатида сифатли ўтказмоқдалар. Техника ремонти барвақт тугалланди. Далаларга кўп миқдорда маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди. Ирригация шохобчалари сифатли тозалаб қўйилди. Мана энди пахтакор коммунистлар кафтдек текис майдонларга барака уруғи қадаяптилар.

Колхоз партия ташкилоти участка коммунистлари тажрибасини кенг ёйишга алоҳида эътибор бермоқда. С. Фармонов, Р. Эшмуҳамедов, В. Алибоев каби пешқадам коммунистлар ёшларга ўз тажрибаларини ўргатмоқдалар. Улар кўп йиллардан бери экинлардан муттасил юқори ҳосил етиштириб, барчанинг ҳурматини қозонишган.

— Колхозимиз аъзолари бу йил ҳар гектар майдондан 28 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар, — дейди Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози партия комитетининг секретари М. Саидхўжаев. Юксак мажбуриятни кўзлаб ерни 35 — 38 сантиметр чуқурликда шудгор қилдик. Гектар бошига 4 — 6 тоннадан маҳаллий ўғит ташиб чиқардик, бутун техника чигит экишга жалб этилган.

Дарҳақиқат, колхозда баҳор нафаси эсади. Деҳқонлар дала бошида. Коммунистлар барча участкаларда чигитни ўз вақтида сифатли экиб, ернинг намига ундириб олишда бош-қош бўлмоқдалар.

Б. ЙЎЛДОШЕВ.

МАССИВ ЖАМОЛИНИ ОЧАЁТГАНЛАР

Пойтахтимизнинг «Партия XXI съезди» массиви кейинги ярим йилда таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Бу ерда минглаб оилалар истиқомат қилишяпти. Массивнинг чиройига чирой қўшаётганлар «Главташкентстрой»га қарашли 5-трестнинг 46-қурилиш бошқармаси бунёдкорларидир. Бу ерда бошқарманинг Димитрис Лахогеоргиус раҳбарлигидаги коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари, айниқса, кўнгилдагидек ютуқларга эришмоқдалар.

Бригада азаматлари шу кунларда минг ўринли мактаб биноси қурилишини жадал суръатда давом эттиришяпти. Қурувчилар бинони янги ўқув йили арафасида ҳадя қилишмоқчи.

Шунингдек, массивда савдо маркази, поликлиника, болалар боғчаси ва бошқа турли маданий-маиший бинолар қад кўтараяпти. Уларни тез ва соз қуришда бошқарманинг П. Сургучов, Т. Саидхўжаев, И. Савкин, И. Гессель каби қурувчилари зўр жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар.

Т. ТОЖИЕВ,
Х. ТОШТЕМИРОВ.

ЙИЛЛАР ҚАНОТИДА

Йигирма йил муқаддам Оҳангарондаги 9-шахтадан биринчи бор кўмир қазиб олинган эди.

Шундан бери корхона тарихида кўп қувончли воқеалар юз берди. Шахта кун сайин юксала борди. Ёқилғи қазиб чиқариш тинмай ортиб борди. Шахта қудратли техника билан тинмай ускуналаниб, кончининг меҳнати беқиёс енгиллашди, меҳнат унумдорлиги тўхтовсиз орта борди.

Кўмир қазиб чиқариш дастлабки йилдагига қараганда 3 — 4 мартага кўпайди, таннархи эса арзонлашди. Масалан, шахта ишга тушган йили бир тонна кўмирни қазиб чиқариш 16 сўм 80 тийинга тушган бўлса, ҳозир 6 сўм 32 тийин сарфланмоқда.

«Қора олтин» конини 30 га яқин миллат вакиллари бунёд этишган эди. Ҳозир ҳам шахтада турли миллат кишилари аҳил ва иноқ оила аъзоларидек фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Улар бир-бирларидан ёрдамларини аямайдилар.

Корхонада гагановачилар ўнлаб топилади, шундайлар рўйхати олдида Фёдор Хон туради. У — бир неча бор қолоқ участкаларга ўтиб, уларни илғорлар сафига чиқарган илғор кончи. Бундан бир йил муқаддам у илғор 1-участкадан қолоқ қўшни 4-участкага ўтиб, ишлаш истагини билдирди. Ишлаб чиқаришнинг моҳир ташкилотчиси янги участкада ишни кадрлар ўқувидан бошлади, меҳнат интизомини мустаҳкамлади. Ҳар бир шахтер икки-уч касбни эгалласин, деган шиорни ўртага ташлаб, уни ниҳоясига етказди.

Шунинг натижасида иш вақтидан фойдаланиш коэффициенти ортди. Қолоқ участка бир неча ойдан сўнг илғор участкалардан бирига етиб олди. Участка кончилари ўтган йили пландагидан ташқари 13 минг тонна кўмир қазиб чиқариб, 35 минг сўмлик маблағни тежаб қолишди.

Турсун Шарипов, Нурулла Намаев, Абдулла Мирсаидов, Аҳмаджон Мусажонов, Турғун Ҳасановлар ҳам шундай ташаббускор, меҳнатсевар кончилардан. Оҳангаронлик шахтёрлар баҳодир беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини ҳам муваффақиятли адо этмоқдалар. Шу кунгача белгиланганидан 6 эшелон кўп ёқилғини истеъмолчиларга юборишди, меҳнат унумдорлиги тўрт процентга ошди.

Кончилар қўлга киритилган ғалабалардан илҳомланиб, янада унумлироқ ишлашга ҳаракат қилмоқдалар. Улар йиллик кўмир қазиб чиқариш планини 15 декабргача бажаришни мақсад қилиб қўйишган.

Е. ГОДОВИКОВ,
Ф. ПЕТРОВ.

«Главташкентстрой»га қарашли 2-қурилиш бошқармасининг А. Черников бошлиқ бригада аъзолари социалистик мусобақада энг олдинги қаторлардан бирида боришмоқда. А. Черников Ленин ордени билан мукофотланган. Ишнинг кўзини биладиган тажрибали бинокор ёшлардан қимматли маслаҳатларини аямайди, ўргатади. Шогирдлари ҳам доимо унинг ўгитларига амал қилишади. Суратда: А. Черников А. Шукуров ва Т. Воробьеваларга топшириқ бермоқда.

Т. Рўзматов фотоси.

ЯНГИ ТОШКЕНТНИ БУНЁД ЭТАМИЗ

Пойтахтимиздаги Охунбобоев майдонида универсал магазин қурилиши қизғин олиб борилмоқда. Ана шу қурилиш майдонида самарали меҳнат қилаётган 2-қурилиш бошқармасининг бунёдкорлари йил бошидаёқ В. И. Ленин туғилган кунни муносиб меҳнат туҳфалари билан нишонлашга аҳд қилишган эди. Ваъдаларига вафо қилаётган бинокорлар шу кунларда янада самаралироқ меҳнат қилишмоқда. Суратда: қурилиш участкаларининг бири тасвирланган.

Р. Жуманиёзов фотоси.

БУЮК ҲАЁТ САҲИФАЛАРИ

5. МАРКС ВА РОССИЯ. МАРКСНИНГ ВАФОТИ. МАРКСИЗМ ҲОЗИРГИ КУНДА

Ўз ижтимоий-сиёсий фаолиятининг илк даврлариданоқ Маркс Россияга катта эътибор билан қаради, Европа тарихининг боришига сезиларли таъсир кўрсатган ана шу улуғ давлат тарихи ва ташқи сиёсати билан қизиқди. 40-йиллардаёқ Париж ва Брюсселда Маркс ўша вақтдаги рус жамиятининг илғор вакилларидан М. Бакунин, П. Анненков, Н. Сазоновлар билан учрашди ҳамда хат орқали алоқа қилиб турди.

50-йилларнинг охирига келиб Маркс Россиянинг ички ҳаётини янада диққат билан кузатадиган бўлди. У крепостниклик системасининг танг аҳволи ва рус деҳқонларининг ғалаёнлари чуқур социал ҳаракатнинг дебочасидир деб ҳисоблади. «Менинг фикримча, — деб ёзган эди. Маркс 1860 йил январида Энгельсга, — ҳозирги вақтда дунёдаги энг улуғ воқеалар — биринчи томондан Америкада қуллар ҳаракати... ва, бошқа томондан, — Россияда қуллар ҳаракатидир». Маркс 1861 йил реформасини икки хил реформа сифатида баҳолади ва Россияда буржуа-демократик революцияси рўй бериши муқаррар деган фикрга келди. 1868 йилда Маркс ёш рус муҳожири, «Ер ва эрк»нинг собиқ раҳбарларидан бири, публицист А. Серно-Соловьевич билан бевосита алоқа боғлади. Шу кишидан Маркс биринчи марта Н. Чернишевский ва унинг фожиали тақдири тўғрисидаги маълумотларни билиб олди.

Маркс Чернишевский асарлари билан танишиб чиққач, уларга жуда юқори баҳо берди, бу асарлар муаллифини улуғ олим ва танқидчи деб атади. Ўша 1868 йили Маркс Россиядан народник Н. Даниельсондан хат олди. (Н. Даниельсон кейинчалик «Капитал»нинг уч томини русчага таржима қилган). Бу хат унинг марксизм асосчилари билан бўлган катта ёзишмаларининг бошланиши эди. Бу ёзишмалар Энгельс вафотидан кейингина тўхтади. Даниельсон Марксга узоқ йиллар мобайнида Россия экономикасига доир ҳар турли материаллар юбориб турди.

«Капитал»нинг муаллифи учун жадал капиталистик ривожланиш йўлига кирган улкан деҳқонлар мамлакатининг социал-иқтисодий муносабатлари ниҳоятда қизиқиш туғдирган эди. Масалани биринчи манбалардан ўрганиш мақсадида у олтмиш ёшида «қуйиб-пишиб» рус тилини ўрганишга киришди, орадан бир йил ўтгач, иқтисодий адабиётни кўз югуртириб ўқийдиган бўлди. Маркс рус материаллари асосида «Капитал»нинг учинчи китоби учун ер рентаси қисмини бошқатдан қайта ишлаш ниятида эди. У Россиянинг тарихий ўтмишини Карамзин, Костомаров, Соловьёв асарлари орқали чуқур ўрганди, умумий тарих бўйича Кареев, сиёсий иқтисоддан Кауфман ва Зибер, социология бўйича Ковалевский асарларини ўқиди. Россиядаги аҳвол тўғрисидаги маълумотларни ўзининг рус мухбирлари хатларидан билиб олди.

Рус статистик тўпламларидан олинган кўчирмалардан иборат сон-саноқсиз қалин дафтарлар, русча китоблар саҳифаларига ёзиб қўйилган белгилар, айрим хомаки қўлёзмалар Маркснинг Россиядаги проблемалар билан нақадар чуқур шуғулланганлигига гувоҳ бўлиб турибди. «Мен, — деб ёзган эди Энгельс, — Марксдек Россияни, унинг ички ва ташқи аҳволини яхши билган бошқа одамни билмайман».

Россиянинг социал-иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий ҳаётини ўрганиш натижасида Маркс ана шу мамлакат буюк социал революция томон бораётир, бу революция чоризмни ағдариб, ерга помешчиклар хўжайинлиги ва қишлоқдаги крепостнойлик муносабатларини ер юзидан супуриб ташлайди, деган чуқур ишонч ҳосил қилди. «Норасмий ва расмий рус оригинал манбалари асосида мен ўрганган Россия, — деб ёзган эди Маркс ўз сафдоши Зоргега 1877 йилда, — анчадан бери тўнтариш бўсағасида турибди, бунинг учун ҳамма зарур элементлар пишиб етилган... Жуда яхши шовқун-сурон кўтарилади. Она-табиат марҳамат қилса, биз ўша тантаналаргача яшаймиз!» Маркс Россиядаги демократик революция шундай бир ларза бўладики, бу ларза «пировардида қадимий Европадаги ҳозирги ҳамма status quo (мавжуд вазият)ни йўқ қилиб юборади», — деб ҳисоблади.

Ўша вақтда Россияда оммавий ишчилар ҳаракати авж олиши учун эндигина шарт-шароит вужудга келмоқда эди. Бироқ, илғор ижтимоий тафаккур фақат Маркс назарияси, илмий асарларигагина эмас, балки унинг сиёсий фаолиятига ҳам катта қизиқиш билан қаради. 1870 йилдаёқ Интернационалнинг Женевадаги рус секцияси Бош кенгашда ана шу секциянинг вакили бўлишини сўраб, Марксга мурожаат қилган эди. Секция раҳбари Н. Утин ва Париж коммунаси қатнашчиси Е. Дмитриева Маркс ва унинг оиласи билан дўст бўлиб қолишганди. Маркснинг рус революцияси истиқболига ишончи уни рус революционерларига янада яқинлаштирди. Айниқса, Маркс Г. Лопатинга илиқ муносабатда бўлди. Лопатин Маркс таклифи билан Интернационалнинг Бош Кенгаши аъзоси қилиб сайланди.

70-йиллар охирида народоволецларнинг чор самодержавиесига қарши қаҳрамонона курашини Маркс қизғин қўллаб-қувватлади. 1881 йил апрелида катта қизи Женнига шундай ёзган эди: «Булар чиндан ҳам баъмани одамлар, мелодраматик ҳолатсиз, оддий, ишчан, қаҳрамон одамлардир».

Рус революционерларининг фидокорона матонатидан ҳайратланиш билан бир қаторда Маркс революцион народниклик идеологиясининг ғўрлигини ҳам кўрсатиб ўтган эди. Бу ғўрлик асосан ўша вақтда Россиядаги ижтимоий-сиёсий тараққиёт даражасининг нисбатан юқори бўлмаганлиги билан белгиланарди. У рус революционерларининг тўғри дунёқараш ва тактикани танлаш йўлидаги машаққатли изланишларини осонлаштиришга ҳаракат қилди.

70—90-йилларда Россия революцион интеллигенциясини тўлқинлантирган етилган проблемалар юзасидан Маркс билдирган фикрлар марксизмни деҳқонлар мамлакатининг ўзига хос шароитларига мувофиқлаштириб қўллашнинг ажойиб намунаси эди.

Интернационал ўз тарихий вазифасини бажарганидан кейин Маркс ишчилар ҳаракати тақдири ҳақида ўйлаб, социалистик ҳаракатнинг бундан кейинги ривожи пролетариатнинг янги халқаро уюшмасини тузишга олиб келади, деб ҳисоблади. У бундай уюшиш бошиданоқ бутунлай илмий коммунизм назариясига асосланади ва ҳар бир мамлакатдаги социалистик партияларга суянади, деб ишонарди. Пролетар курашини уюштириш масаласидаги ҳар қанақа догматизмни ўзига ёт билган Маркс ишчилар ҳаракатининг ўсиб бориш жараёнида муқаррар суратда унинг ташкилий формаларида ўзгаришлар бўлиш заруриятини келтириб чиқаради, бироқ бундан қардош интернационал алоқалар асло сусаймайди, деган хулосага келган эди.

Умрининг сўнгги йилларида Маркс халқаро социалистик пролетариатнинг ғоявий доҳийси сифатида тан олинган эди. Халқаро социализмнинг иккинчи вакили сифатида Энгельс у билан ёнма-ён турар, ишчилар ҳаракатининг турли отрядлари курашини йўлга солиб туришда Марксга ёрдам беришга ҳамиша тайёр эди. Уларнинг ҳар иккиси ҳам турли мамлакатлар социалистлари фаолиятларининг специфик формаларига ғоят эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлдилар, бироқ шу билан бир вақтда бу формаларни социализм учун интернационал курашнинг умумий ўзанига солиб боришга ҳаракат қилдилар. «Айтиш мумкинки, — деб кўрсатиб ўтди В. И. Ленин, — ишчилар ҳаракатининг маънавий раҳбарлари сифатида уларнинг аҳамияти тўхтовсиз ўсиб борди, чунки ҳаракатнинг ўзи ҳам тинмай ўсиб бораётган эди». Ҳаракатнинг ўсишини 80-йилларда ҳамма жойда оммавий марксистик партиялар туғила бошлаганлигидан ҳам кўриш мумкин эди. Маркс ана шу процесснинг илк куртакларини кўришга муяссар бўлди.

Карл Маркс 1883 йил 14 мартида Лондондаги ўз квартирасида вафот этди. Шу оқшом Ф. Энгельс В. Либкнехтга шундай ёзган эди: «...Мен бу буюк заковатнинг ернинг ҳар иккала ярим шаридаги пролетар ҳаракатини ўзининг қудратли фикрлари билан бойитиб туришдан тўхтаганини ҳамон кўз олдимга келтиролмаяпман. Биз ким бўлиб қолган бўлсак, ҳаммаси учун унинг олдида қарздормиз... усиз биз ҳанузгача қадар қоронғуликда адашиб юрган бўлардик». Ҳеч тинимсиз ва жуда улкан ақлий меҳнат, муттасил ғоявий ва ташкилий кураш йиллари, муҳтожликдаги қийин шароит, доимий очлик ва қашшоқлик, севикли хотини (1881 йил) ва катта қизи (1883 йил)нинг вафоти Маркснинг соғлиғига ниҳоятда путур етказди ва унинг ўлимини яқинлаштириб қўйди.

Маркс улуғ олим ва мард революционерга хос ёрқин ва қаҳрамонона ҳаёт кечирди. Уни ўзининг энг олий мақсади — пролетариатнинг революцион кучларини коммунизм учун курашга сафарбар этишдан воз кечишга ҳеч нима мажбур қила олмади: «Агар ўз ҳаётини қайтадан бошлашга тўғри келса, мен яна худди шу йўлни танлаган бўлардим», — деб ёзган эди у 1866 йилда. Амалиётпарастлик ва мешчанлик эгоизми унга мутлоқ ёт эди. «Мен «амалиётчи» кишилар устидан ва уларнинг донишмандлигидан куламан. Агар ҳайвон бўламан десанг, албатта, инсоният азоб-уқубатларига тескари қараб туриб, ўз жонингнинг ғамини еб юраверишинг мумкин», — деб ёзган эди Маркс.

Маркс таълимоти чинакам гуманизм руҳи билан суғорилган. Энгельснинг таъбирича, Маркснинг ўзи ҳаддан ташқари катта илм соҳиби бўлиб, бамайлихотирлик, қалбакилик, иккиюзламалик, илмий виждонсизлик ва сиёсий амалпарастликка қарши муросасиз кураш олиб борар эди, чуқур инсонпарварлиги билан ажралиб турарди. У ҳартомонлама Инсон эди ва ўзи ҳақида: «Инсонга хос ҳеч нарса менга бегона эмас», — дейишни яхши кўрарди. «Қачон бўлмасин яшаган одамлар ичида энг жонлиси ва энг қувноғи», «ҳазилкаш ва ҳушчақчақ киши», ўртоқлари ичида энг ҳуштабиат, очиқ кўнгил ва меҳрибон! Маркс ёр-биродарлари, дўстлари ва ўртоқлари хотирасида ана шундай инсон бўлиб қолди.

Маркс ва Энгельс революция йўллари ва муваффақиятга эришиш имкониятлари ҳақида ўйлаганларида баъзан ғалаба вақти ва яқинлигини айтиб беришда хато қилишган эди. Аммо хатоликда революцияга субъектив ва волюнтаристик муносабатда бўлишдан заррача асар ҳам йўқ эди. Ленин ҳаққоний суратда ёзганидек: «Революцион тафаккурнинг улкан кишилари йўл қўйган бундай хатолар сийқа либерализмнинг қабиҳларча донишмандлигидан кўра минг карра олижаноброқ, улуғ ва тарихий қимматлироқ, ҳаққонийроқдир».

Энгельс Маркс ҳақида шундай деган эди: «У вафот этди, уни Сибирь конларидан тортиб Калифорниягача бутун Европа ва Америкада миллионлаб революцион сафдошлари ҳурмат қилишади, севишади, мотам тутишади ва мен: унинг жуда кўп рақиблари бор эди, аммо бирорта ҳам шахсий душмани йўқ эди, — деб айтаоламан».

Маркснинг назарий мероси, унинг ҳаёт йўли саҳифалари бутун прогрессив инсоният учун бебаҳо революцион мактабдир. Маркс вафотидан кейин халқаро социалистик ҳаракатга раҳбарлик қилишнинг бутун оғирлиги Фридрих Энгельс зиммасига тушди. Унинг раҳбарлигида пролетар революционерларининг шонли ва жипслашган сафи марксизм байроғини янада олға кўтариб борди. Марксизм таълимоти жаҳон ишчилар ҳаракатида ғоявий ғалабага эришди.

Маркс ва Энгельс вафотидан кейин марксизмга содиқ бўлган революцион-интернационал кучлар революцион назариянинг ғоявий поклиги учун ҳар қандай кўринишдаги оппортунизмга қарши кураш олиб борди. Бу курашда Ленин ва «марксизм назариясининг энг мустаҳкам асосида» вужудга келган большевиклар партиясининг ҳал қилувчи роли бор. Ленин марксистик назарияни ва пролетариатнинг революцион тактикасини ижодий ривожлантирди ва бойитди.

Марксизмни ривожлантиришнинг ленинча босқичи империализм ва пролетар революциялари, капитализмдан социализмга ўтиш даврининг янги тарихий шароитлари билан боғлиқ. Россия пролетариатининг чоризмга қарши революцион кураши, ана шу курашга етакчилик қилган большевиклар партиясининг улкан ишлари, уч рус революцияси, айниқса 1917 йил Октябрь революцияси, Совет Иттифоқи халқларининг бундан кейин қўлга киритган ютуқлари, жаҳон социалистик системасининг вужудга келиши, тинч иқтисодий мусобақада социализмнинг капитализмдан устунлиги, капиталистик мамлакатлардаги ишчилар ва демократик ҳаракатлар эришаётган муваффақиятлар, империализм мустамлакачилик системасининг инқирозга юз тутиши — буларнинг барчаси илмий коммунизм асосчиларининг ҳақ эканлигини амалда тасдиқлади ва бу ғоялар буюк тантанасининг ёрқин далили бўлди.

(АПН).

Тоҳир МИРҲОДИЕВ таржимаси.

(Боши газетамизнинг 11, 12, 13 ва 17 апрель сонларида.)

К. МАРКС ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ленинграддаги Салтиков-Шчедрин номли Халқ кутубхонаси ҳузуридаги «Плеханов уйи»да Карл Маркс ва Фридрих Энгельс асарларидан ташкил топган 68 та китоблар коллекцияси бор. Суратда: илмий ходим М. И. Лебедев Г. В. Плехановнинг шахсий кутубхонасидаги китоблар жавони ёнида.

П. Федотов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

80 МИНГ СЎМ ТЕЖАЛДИ

Бирлашган нашриёт босмахонаси новаторларининг сафи тобора кенгайиб бормоқда. Уларнинг изланиши билан кўпгина технологик жараёнлар такомиллаштирилиб, қатор оғир иш жараёнларини техника бажармоқда, кўплаб хомашё ҳам тежаб қолинмоқда.

Рационализаторлар ўтган йили 15 минг сўмлик фойда келтиришга ваъда беришган эди. Амалда эса уни бир неча баравар ортиғи билан адо этишди. Йигирма таклифни жорий қилишнинг ўзи 80 минг сўмга яқин пулни иқтисод қилиб қолиш имконини берди.

Офсет, цинкография, тажриба-ротация, муқовалаш цехларида бу соҳада намунали ишлар қилинди. Айниқса Н. Виклянский, М. Нуриддинов, К. Жарков, Н. Богданов каби новаторларнинг таклифлари корхонага катта фойда келтирди.

Янгилик изловчилар бу йил ҳам ижодкорликни бўшаштиришмаяпти. Шу кунгача бюрога ўндан ортиқ таклиф тушди. Уларнинг айримлари ишлаб чиқаришга жорий этилди ва самараси чакки бўлмаяпти.

А. ЗОКИРОВ.

ЯХШИ КИШИЛАР ОРАСИДА

БАРАКА ТОП, ҚИЗИМ

Телевизорни томоша қилиб ўтирган Карим ота эшикдан салом бериб кириб келаётган аёлни кексаларга хос тавозе билан кутиб олди.

— Қалай? Соғайиб кетдингизми, отахон? — ҳол-аҳвол сўради меҳмон дастурхон ёнига ўтираркан.

— Раҳмат, болам. Заб келибсан-да, — деди бир пиёла чой узатиб мезбон.

Шу пайт телевизор экранида «Баҳор» қизларининг қувноқ рақсларидан сўнг хушхон хонандамиз Коммуна Исмоилованинг жарангдор овози янграб қолди.

Мен сиздан шифо топдим,
Жонга-жон шифокорлар.
Мақсади — саломатлик,
Меҳрибон шифокорлар...

Келинг, булар ҳозирча қўшиқ тинглаб ўтиришсин. Унгача, биз меҳмон билан танишайлик.

...Ўктамхон опа бошини қўллари орасига олиб безовталаниб ўтирган навбатчи диспетчернинг ёнига ора кирди.

— Ҳа, нима гап? — ташвишланиб сўради опа.

— Нимасини айтасиз? — куйиб-пишиб гапирарди навбатчи диспетчер. — Бир пайтнинг ўзида иккита хабар олдим: бири фарзанд кўрадиган, иккинчиси беҳуш ётибди. Йўлдаги «тез ёрдам» машиналаримиздан бирига қўнғироқ қилиб, ҳомиладорнинг уйига юбордим. Иккинчисига ҳайронман. Сизнинг бўлса иш вақтингиз тугади...

— Ўйлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Қани адрес?

— Ахир...

— Ҳечқиси йўқ, бераверинг, — деб, қоғозга кўз югуртди опа.

У Тиббий асбобларни олдида, бемор ёнига ошиқди. Етиб келгач, касалликни аниқлади: қон босими кескин кўтарилган. Дарров биринчи тиббий ёрдам кўрсатди.

Беморнинг ёнида бир ярим соат чамаси ўтирди. Ўз халоскорини кўриб отанинг кўзларида ёш халқаланди. Бу унинг шифокорга бўлган самимий миннатдорчилигининг ифодаси эди.

Шу йилнинг январь, февраль ойларида бундай воқеа уч бор такрорланди. Бугун эса доктор отанинг ҳолидан йўл-йўлакай хабар олгани кирган экан.

Чилонзор район. 3-Чарх-Комолон маҳалла, Зебуннисо кўчасидаги 46-уйда яшовчи пенсионер Карим ота Шукуров шу район «тез ёрдам» хизмати 9-подстанция врачи Ўктамхон Муҳитдинованн мамнун кузатиб қўяр экан:

— Барака топ, қизим. Қўлинг сира дард кўрмасин, — деди.

Р. ЛУТФУЛЛАЕВ,
ишчи-мухбирлар университетининг тингловчиси.

КУН ТАРТИБИДА — БОЛА ТАРБИЯСИ

Тошкент шаҳар. Октябрь районидаги 16-мактабда ота-оналар лекторийсининг навбатдаги машғулоти бўлди.

Мактаб директори Атоқхўжа Нуъмонов кун тартибидаги масала болаларни мактабда ва оилада тўғри тарбиялашга йўналтирилганини айтиб ўтди.

Октябрь район халқ судьяси Собит Дадажонов эса «СССР Олий Совети Президиумининг безорилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисидаги Фармонини турмушга татбиқ этишда ота-оналарнинг вазифалари» ҳақида гапирди. 16-мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиси Масъуда Аҳмедова машғулотда болаларни меҳнатсеварлик руҳида тарбиялаш мавзуида қизиқарли доклад қилди. 65-болалар боғчаси ёш ҳаваскорлари мактабга меҳмон бўлиб келишган. Улар «Бўғирсоқнинг саргузашти» номли қўғирчоқ театрини намойиш этишди.

Ота-оналар лекторийси машғулотига «Ленин», «Большевик», «Улуғбек» ва «Саноат» маҳаллаларидан 80 га яқин ота-она иштирок этди.

А. ЮСУПОВ.

ЎЗБЕКИСТОНДА ТОЖИК АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

БУХОРОНИНГ ЎН ИККИ ДАРВОЗАСИ

(РОМАНДАН ПАРЧА)

ЖАЛОЛ ИКРОМИЙ

Кўли Хавок қишлоғи Когондан шимоли-ғарбий томонга қараб саккиз чақирим нарида, дашт этагида жойлашган эди. Қишлоқ кишиларининг аксари деҳқончилик билан кун кўрар, ерга сочилган қора терлар эвазига ўз ризқу-рўзини топишар эди. Бу ердаги кўпгина майдонларни шўр босиб ётганига қарамай, деҳқонлар моҳир қўллари билан ўз ҳунарларини кўрсатиб, шўр тупроқдан ширин ҳосил кўтарар эдилар. Саид Паҳлавон ана шундай ҳунарманд ва моҳир деҳқонлардан бири саналарди.

У ёшлик йилларида, отаси ҳаёт чоғларида кураш тушиб, ўз баҳодирлигини намойиш қилиб юрарди. Қаердаким кураш ўтадиган бўлса, Когон вилоятидан ҳаммадан бурун Саид Паҳлавон чақирилларди. Ёшлигида у кўркам ва елкадор йигит бўлмаса-да, чайир ва бақувват эди. Гавдада ўзидан икки ҳисса катта келадиган машҳур паҳлавонларни йиқитиб, кунба-кун номи чиққан эди.

Бир куни Қоракўл дарвозаси қаршисидаги каттакон майдон одам билан гавжум эди. Маърака марказида, баланд саҳнда Қоракўли бойнинг ўзи муносиб меҳмонлари — Бухоро қози-калони, раиси ва миршабини зиёфат қилиб ўтирарди. У яқин-олисдан зўр паҳлавонларни чақириб келтирган эди. Томошабинлар ҳам тўда-тўда, тараф-тараф бўлиб ўтирардилар.

Саид Паҳлавон бу маъракада тўрт кишини ерга кўтариб урди, инъом тариқасида чопон, каллақанд ва пул олди. Ниҳоят уни сийлаш баҳонасида улуғлар ўз ҳузурларига чақиришди. Қоракўли бойнинг ўзи «Қаердансан? Касбу коринг нима? Исминг надир?» — қабилида сўраб-суриштирди. Полвон айтиб берди. Сўнг Қоракўлибой қўли остида Ҳайдарқул исмли балиқпаз борлигини, агар Саид Паҳлавон ўшани ҳам йиқитолса, мукофотга битта от беражагини айтди.

Ўша кунлар паҳлавоннинг рўзғорига бир от ҳар нарсадан кўпроқ зарурат эди. Шунга кўра, ваъдани эшитган Саид Паҳлавон дарҳол шартни қабул қилди ва бир балиқпаз эмас, иккиси келганда ҳам йиқитажагини кериллаб айтди. Албатта, бу гапни ўз кучига беҳад ишонгани учунгина гапирди.

У майдонда Ҳайдарқул балиқпазга рўбарў бўлганда, ўзининг ғолиб келишини олдингидан ҳам кўпроқ ишонч билан ўйлади. Ҳайдарқул баланд бўйли, қотма одам экан. Ҳеч ери паҳлавонга ўхшамасди, у балиқпаз эди, холос. Саид Паҳлавон қанотини ёзган қушдай қулоч ёзиб, қўлларини силтаб, балиқпазга яқин келаркан, ҳатто ўзини гўё ваъда қилинган отнинг эгарида қўниб тургандек ҳис этарди... Лекин, икки паҳлавон бир-бирига қўл ураркан, ҳали ваъда қилинган от анча узоқда экани, унинг эгарига қўниш унчалик ҳам нақд эмаслиги маълум бўлди, қолди.

Саид Паҳлавон истадики, бир панжа солиб Ҳайдарқулни боши устидан улоқтириб ташласа. Аммо, қудрати етмади ва, аксинча, Ҳайдарқулнинг зарбасидан ўзининг йиқилиб кетишига сал қолди. У дарров ўзини ўнглади ва ҳужум бошлаб, яна ҳунарини, қудратини кўрсатгиси келди-ю, бироқ булардан ҳеч бири Ҳайдарқулнинг пинагини бузмаганидан ҳайрон қолди. Ҳайдарқул рақиби ҳужумларини қайтарар, ўзи эса уни йиқитишга астойдил киришмас эди. Буни кўрган Саид Паҳлавон яна зўр берди, томошабинлар ғулғула кўтаришди, лекин барибир ҳеч гап чиқмади. Баланд бўйли Ҳайдарқул гўёки ерга мих бўлиб тиқилган, уни суғуришга омбир керак эди. Буни кўрган Саид Паҳлавоннинг ўзига ишончи сўнаборди ва ҳатто руҳи ҳам бутунлай тушиб кетди. Елкама-елка қапишиб, майдон ўртасида гир айланишаркан, у Ҳайдарқулга паст ва маъюс товушда пичирлади:

— Мен сизга қойилман, сизга шаҳримни бердим, ака! Келинг энди, ҳунарингизни тезроқ кўрсата қолинг.

— Сен, йигит, зўр паҳлавон экансан! — деди Ҳайдарқул. — Сени йиқитиш ҳазил гап эмас!

— Мендан кулманг, ака! Бой менга от ваъда қилди... Шунинг учунгина...

— Сен бойнинг отига зормисан?

— Мухтожман! Деҳқоннинг кўрар куни маълум.

— Унда, яна бир урин, от сеники бўлади!

— Йўқ, мен сизни энди йиқитолмайман.

— Йиқита оласан!

Томошабинлар дилтанг бўлиб шовқин кўтаришарди:

— Ҳа, Саид Паҳлавон, ол!

— Кўтариб урсанг-чи!

— Ҳа, қимилла!

— Ҳайдарқул ака!

— Қани, ҳа!

Четдан бойнинг ҳам овози келди:

— Ҳайдарқул, чўзма энди! Етар!

Ҳайдарқул бир кучаниб Саид Паҳлавонни ерга кўтариб урадиганга ўхшаб қолди. Томошабинлар шовқин солишди, лекин у йиқитолмай қолгандек бўлди ва ҳарсиллаб Саид Паҳлавонга:

— Қани, сен ҳам кучингни яна синаб кўр! — деди.

Саид Паҳлавон нафасини ростлаб олди ва рақибига шиддат билан чирмашди. Ҳайдарқулни бошига кўтарди-да, ерга урди. Шовқин кўтарилиб кетди. Ҳайдарқулнинг кучига ишонган ва олий зотларга у билан мақтаниб ўтирган бой хижолат тортди-да, ўз хижолатини яшириш учун, овозини баралла қўйиб, Саид Паҳлавонга таҳсин ўқиди. Сўнг эгар-жабдуқлари урилган тайёр отни майдон ўртасига олиб келишни буюрди. Аммо, Саид Паҳлавон ўз ғалабасидан хурсанд эмас эди. У ҳеч кимга кўзма-кўз рўбарў бўлмай, ўзини даврадан оҳистагина четга олди ва ногоҳ, эл кўзидан ғойиб бўлиб қолди.

Шу воқеадан кейин Саид Паҳлавон давраларда кўринмай кетди. Тўю-маърака эгаларининг таклифларига узр айтиб, уларга бормай қўйди. Ишқибозлари, ёру оғайнилари унга таъналю маломат қилишар, аммо у ҳеч кимга сир бермасди. Фақат бир куни отаси мукофотга тушган отни нима учун олмасдан келаверганини сўраганида, кўнглини очди:

— Мен ўзимга дўст топиб, отнинг баҳридан кечдим.

— Бу ишинг яхши, ўғлим! — деди отаси. — Юзта мол битта дўстга тенг эмас. Албатта, топганинг чин дўст бўлса!

— Топганим чин дўст! — деди у.

Ҳақиқатан ҳам Ҳайдарқул унга чин дўст бўлди. Ҳаёт йўли, одам ва оламни унга танитиб борди. Ҳайдарқул қамоққа тушгани ва бадарға этилганига довур бир-бирлари билан кўришиб турдилар.

Отаси вафот этгандан кейин рўзғорнинг зил юки Саид Паҳлавоннинг елкасига тушди. У дунёнинг ҳар туман орзу-ҳавасларини тарк этишга, отасидан мерос қолган бир парча ер билан ўз ҳаётини чирмаб боғлашга мажбур бўлди. Шу орада рўзғори ҳам каттагина бўлиб қолди: икки қиз, уч ўғил, бир сингил ва укалари унинг қўлига қараб қолишди. Уларнинг ҳаммасини кийинтириш, овқат билан таъминлаш, ўрин-тўшакдан баҳраманд қилиш керак. У ориятли, иззат-нафси баланд ва оилага меҳрибон одам бўлгани учун ўзи ва хонадонида бўлганларнинг бировга муҳтожлик кўзи билан телмуришини истамасди. Орзу-ҳавасларни унутиб, меҳнатга муккадан тушганига сабаб ҳам шу эди. Кунни кун, тунни тун демас, ўт-олов бўлиб, тер тўкар ва ердан тўкин ҳосил кўтарарди. Лекин, замона бахту саодат йўлини боғлаб қўйганидан бир нимага етишиб бўлмасди...

* * *

Кунлардан бир куни Саид Паҳлавон эрта саҳарда уйқудан уйғониб, Миракни силаб-сийпалаб оҳиста уйғотди. Улар озгина нонушта қилиб, полизга равона бўлдилар. Полиздаги қовунлардан катта-катта, тўлган-етилганларини узиб, хуржинга жойладилар, сўнг хачирга юклаб, ота-бола пойи-пиёда Бухорога йўл солдилар.

— Катта йўлдан бормайлик, — деди Саид Паҳлавон. — Яхшиси, чет-четдан, Кари қишлоғи устидан борақоламиз. Каридан ўтиб, Жўгихонадан дарвозаи Мозорга чиқамиз. Дарвозаи Қавола хароб бўлган, дейдилар...

— Майли, дадажон! — деди қувониб Мирак.

У Бухорога боришга ишқивоз эди. Муаззам шаҳар бутун растаю бозорлари, арку саройлари, мадрасаю миноралари билан бола учун томошогоҳнинг ўзгинаси. Тош терилган кўчалар, кенг, тепаси ёпилган расталар, Девонбеги ҳовузи, қўш отлиқ фойтунлар, сарбозлар, уларнинг машқлари, бошқа манзаралар унинг кўз ўнгидан ўтарди.

Мана, энди Бухорода ҳам инқилоб бўлди! Инқилобдан, жангу жадалдан кейин Бухорода нима ўзгаришларни кўришар экан?! Қандай янги манзаралар бугун кўзга чалинаркин? Арк ўз ўрнида турганмикин? Минора қулаб тушмаганмикин? Амир сарбозлари энди шаҳарда кўринмас-ов? Хўш, амирнинг ўзи қаёққа қочдийкин? Арк пойидаги қўрхона нима бўлди экан?!. Бу сўроқлар уни тинч қўймасди. У хачир изидан қўлида таёқ тутиб борар экан, гўдакона хаёллар оғушида уймалашишни қўймасди.

Аммо Саид Паҳлавонни тирикчилик ҳасрати ўзига чирмаб, банд этган эди: «Мана, инқилоб бўлди, амир қочди, ҳукумат янги бўлди, дейдилар... Жудаям яхши-да! Аммо, унинг тирикчилигига нима янгилик киаркан? Ҳозирча ҳеч нарса! Ҳамон қуруқ тупроқ, сув танқислиги, ҳамон қашшоқлик... Ким унга шу ғурбатлар дастидан халос бўлишга кўмак беради? Ким уни судхўрнинг қаттол панжасидан қутқариб олади? Ким уни ақалли бир жуфт сигирнинг эгаси қилиб қўяркин?! Ким унга ақалли бир кечагина беғаму ғусса, беташвиш тунаш ва тонгда кулиб, уйғониш имконини топиб беради? Ҳозирча ҳеч ким!

Улар Кари қишлоғига яқинлашиб, катта йўлга чиқиб олдилар. Йўл кимсасиз эди. Фақат иккита отлиқ рус аскари ёнларидан ўқдай учиб ўтди, холос. Яна бўм-бўш атроф, бўм-бўш йўл...

Улар Кари ва Жўгихонадан ўтиб, чапга Файзобод йўлидан ва қабристонлар орасидаги сўқмоқлардан дарвозаи Мозор этагига етиб келдилар. Қалъа ҳам, дарвоза ва дарвозахона ҳам ўз ўрнида эди, фақат қалъа деворида тўп излари бор эди. Унинг этагида жанг нишонаси: бўш патронлар, милтиқ синиқлари, латта-пutталар ва бошқа майда-чуйдалар тўкилиб ётарди, қулаган жасадлардан, тўкилган қонлардан ҳеч бир асар кўринмасди.

Дарвоза олдида турган шаҳар посбонлари кирган-чиққанларни текшириб кўришарди. Хусусан, шаҳардан чиқаётган одам, хоҳ эркак бўлсин, хоҳ аёл, яхшигина текширувдан ўтарди. Саид Паҳлавон дарвозадан кирар-кирмас, кимдир салом берди:

— Салом, Саид амаки, келинг, хуш, кўрдик!

Саид Паҳлавон салом берган кишига диққат билан қараб, уни таниб қолди: бу — бошида қоракўл телпак, белида тўппонча, аскарча кийимдаги Асо деган йигит бўлиб, у йўл ўртасида турганича, аскарлар қатори, кирган-чиққанларни текширарди. Саид Паҳлавон бу учрашувдан қувониб кетди. Чунки, Асо — Ҳайдарқулнинг яқин одамларидан. Саид Паҳлавон учун эса Ҳайдарқул сув ва ҳаводан ҳам кўпроқ керак эди. У дўсти Ҳайдарқулни кўриб, Бухоро бошидан кечирган бутун воқеаларни равшанроқ билмоқчи ва инқилоб йўлига камар боғлаб кирмоқчи эди.

— Салом, Асожон, — деди Паҳлавон ҳам. — Соғ-саломатмисиз? Бу усти-бошда сизни танимабманам. Фирўзажон дурустми?

— Саломат бўлинг, мана, Фирўзанинг ўзи сизга салом бериб турибди.

Дарвоза этагидаги айвон олдида паранжи-чимматли аёл турар эди. Саид Паҳлавон қайрилиб қараганда, у бошини эгиб, салом берди.

— Салом, амакижон! Келинг, шу ерда бир пас дам олақолинг! — деди Фирўза.

— Ҳа, қоровулхонамизга марҳамат! — деди Асо. — Озгина дам олиб, кейин кетарсиз. Ҳозир Ҳайдарқул амаким ҳам келиб қолсалар, ажаб эмас.

— Ростданми?! — хурсанд бўлди Саид Паҳлавон. — Сендан у кишини суриштирмоқчи бўлиб турувдим... Мирак, хачирни боғлаб қўй, бир пас дам оладиган бўлдик.

Мирак хачирни дарвозадан ташқарига олиб чиқиб, посбонларнинг кўзи тушиб турадиган ерга боғлаб қўйди-да, отасининг ёнига қайтди. Ота-бола қоровулхонага кирдилар. Қоровулхона супуриб-сидирилган, озода бўлиб, кўрпа-кўрпачалар ташланган, бир бурчакда стол ва иккита кичкина курси бор эди. Бу қалъа деворига бекинган кичкина уйча бўлиб, кирар эшигидан ташқари, шифтдаги туйнукдан қуйилаётган нур уни ёриштириб турар, бу туйнук тутун чиқиши учун очилган кўринарди...

Улар чой ичиб ўтирганда Ҳайдарқул келиб қолди. Унинг эгнида аскарча либос, оёғида этик ва бошида чарм қалпоғи бор эди. Неча муддатлик ташвишлардан бир мунча озган, кўзлари чўккан ва соқоллари ўсиб кетган эди. Лекин юзи ёруғ, лабларида ширин табассум ўйнарди. У иссиқ кўришиб, ҳол-аҳвол сўради-да, сўз қотди.

— Келганингиз яхши бўлди-да, Паҳлавон. Сиз менга жуда кераксиз, агар келмасангиз, қишлоққа одам юборардик.

Саид Паҳлавон ҳайрон бўлди.

— Хўш-хўш? — деди у. — Наҳотки сизга биздай саҳройилар ҳам керак бўлса?!

— Керак! — деди Ҳайдарқул жиддий оҳангда. — Саҳройилар ҳам, шаҳарликлар ҳам керак! Янги Шўро ҳукуматимиз ишчилар билан деҳқонлар ҳукумати бўлади. Бу ҳукуматни ишчи ва деҳқон иттифоқи ташкил этади! Бинобарин, мен саҳройи деб, ўзингизни четга тортманг! Бир дунё юмушлар борки, сизнинг ёрдамингиз бўлмаса, уларни ҳал қилиш мушкул.

— Ундай экан, — деди Саид Паҳлавон ҳам жиддият билан, — биз хизматга тайёр! Албатта, бақудрати ҳол...

— Бунга шубҳа йўқ! Кўрмайсизми, ишимизга аёллар ҳам кўмак беришаяпти. Сиз бўлсангиз донғи кетган паҳлавон!

— Паҳлавонлигимизни қўйинг, — деди Саид. — Номимиз улуғ-у, лекин бу ёғи ҳалигидай...

— Бундай деманг, биродар, — деди Ҳайдарқул. — Ҳали мен билан сиз ўз паҳлавонлигимиздан кечганимиз йўқ. Донғимиз сўнган эмас, сўнмайдиям!

О. МУХТОРОВ таржимаси.

«ДЎРМОН» СОҲИБКОРЛАРИ

Тошкентдан унча узоқ бўлмаган бу совхоз машҳур Дўрмон қишлоғи номи билан аталади.

Яқинда шу совхоз директори Ҳайдар Амиров билан суҳбатлашдик. У эришилган муваффақиятларни хўжалик ҳисобида ишлайдиган нарядсиз звенолар ташкил этганлигимиз туфайли қўлга киритдик, — деди. Директор оддий усулда ишлаган звено билан меҳнатни нарядсиз ташкил этган звенолар ўртасидаги тафовутни тушунтириб берди:

— Бултур совхозимизда узумчилик ва боғдорчиликда ишлайдиган учта нарядсиз звено ташкил этдик. Шулардан бири Тош Зоитов бошлиқ звено эди. Асосан боғдорчилик билан шуғулланган бу звено аъзолари пландаги 53 тонна ўрнига 107 тонна ҳосил топширдилар. Ҳар гектар ердан мўлжалдаги 42,8 центнер ўрнига 80,5 центнердан ҳосил олдилар. Маҳсулотнинг таннархини 5 сўм 90 тийиндан 4 сўм 65 тийинга туширишга муваффақ бўлдилар.

Бу эса звенонинг ҳар бир аъзосини катта даромад олишига сабаб бўлди. Уларнинг ойлик маоши 150 сўмданга тўғри келди.

Энди шу звено билан ери, суви қўшни бўлган. Осим Чекиев бошчилик қилган, оддий усулда иш олиб борган звено билан танишайлик. Бу звено аъзолари пландаги 31,5 тонна ўрнига 30 тонна маҳсулот етиштирдилар. 21 центнер ўрнига ҳар гектар ердан 20,6 центнердан ҳосил олинди. Маош ҳам шунга яраша бўлди, 63 сўмданга тўғри келди.

Нарядсиз усулда ишлаган звеноларда бундай яхши натижага нима учун ва қандай қилиб эришилди?. Бу звенолардаги ютуқ меҳнатни механизациялаш, маблағларни тежаб-тергаб сарфлаш, ишни сифатли бажариш ҳисобига кам меҳнат ҳисобига эришилди. Звено аъзолари дарахтларни ўғитлашда янги усулни, яъни илдизга яқин қилиб ўғит солиш усулини қўлладилар. Бунинг натижасида минерал ўғит дарахтлар илдизига яхши сингди ва нафи тез тегди. Улар эрта баҳорда дарахтларнинг эски, камҳосилли шохларини кесишда, мева дарахтларини яхши формага киритиш учун астойдил курашдилар. Звенода мева дарахтлари касалликларига, ҳашаротларга қарши кураш ҳамма даврида сифатли бажарилди ва мана шу йўл билан ҳосилнинг нобуд бўлишига йўл қўйилмади.

Звенода қўлланилган яна бир муҳим тадбирлардан шуки, улар дарахтлар орасини юмшатишда, меваларни териш ва ташишда техника кучини тежаб-тергаб ишлатдилар, бўлар-бўлмасга тракторларни ишлатаверишга йўл қўймадилар.

Нарядсиз усулда ишлаган узумчилик звеноларида ҳам ана шундай қувончли натижаларга эришилди. Икром Ҳакимов бошлиқ звено пландаги 27 тонна ўрнига 40 тоннадан ҳосил олди.

Совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти боғдорчилик ҳамда узумчиликда нарядсиз звеноларнинг афзаллигини амалда кўргандан кейин бундай звенолар сонини 1968 йилда 8 тага кўпайтирди. Ҳар бир звенога ишчи кучи ва одам ажратиб берилди. Улар ҳозирги пайтда токзорларда ва боғларда фидокорона меҳнат қилиб беш йилликнинг учинчи йилида аҳоли дастурхонига мўл-кўл узум, мева етказиб бериш учун курашмоқдалар.

Шундан кейин директор бу йилги об-ҳаво шароити туфайли боғларда, токзорларда юз берган аҳвол тўғрисида гапиради:

— Март ойи ўрталарида бўлган ногоҳон совуқ, гулга кирган ва эртароқ очилган дарахтларни, ток куртакларини уриб кетди. Биз йил бошида қандай мажбурият олган бўлсак ҳозирда ҳам ана шу фикрда қатъий турибмиз. Мева дарахтларини ва токларни совуқ урди, деб мажбуриятимизни камайтириш тўғрисида ўйлаётганимиз йўқ. Аксинча, совхозимизнинг ҳар бир ишчиси ва мутахассиси қандай йўл билан бўлмасин, омон қолган дарахтларни яхшироқ парвариш қилиш, токларни қўшимча ўғитлаш йўли билан уларнинг нормал ривожланишини таъминлаш чораларини кўрмоқдалар. Дарахтзорлар ораси чуқур ҳайдалиб, 50—60 сантиметр чуқурликда илдизга яқин қилиб ўғит бериляпти. Кетма-кет суғориш ўтказиляпти.

«Дўрмон» совхози коллективи ҳар йили ҳам ўз мажбуриятини ошириб бажариб келяпти. Улар бу йил ҳам ўз сўзларининг устидан чиқадилар.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ҲИСОБДА ЙЎҚ МАҲАЛЛА

Ҳурматли редакция! Бизнинг «Сой» маҳалла «Паркент» совхозининг 2-бўлимига жойлашган. Бундан уч йил муқаддам, яъни 1965 йилда бўлимда яшовчи хонадонларга электр чироғи тушириб берилганди. Лекин, негадир бизнинг маҳалла бу нурдан маҳрум бўлиб қолди.

Район раҳбарларидан «бўлимга келган чироқдан нега бизнинг «Сой» маҳалла аҳолиси маҳрум?» деб сўрасак, улар «Сой» маҳалла планда йўқ, деб жавоб беришади. Таажжуб, бу жумбоқли саволни қандай тушуниш мумкин?

Шундан кейин биз юқори раҳбар партия ташкилотларига мурожаат қилишга мажбур бўлдик. Тўғри, улар «Сой» маҳалла хонадонларини 1967 йилда электр билан таъминлаш планлаштирилганлиги ҳақида хабар беришди. Шунисига ҳам рози бўлдик.

Дарҳақиқат, ўтган йили маҳаллага бир неча столбалар келтириб кўчаларга нари-бери ўрнатилган бўлди. Лекин чироқ ёндими? Йўқ. Хўжакўрсин учун ўрнатилган столбалар шундайлигича қолиб кетди. «Сой» маҳалламиз эса шу кунгача планга киролмай, пилик чироқ ёқиб ўтирибмиз.

Маҳалла аҳолиси номидан
А. ИСМОИЛОВ,
Юқори Чирчиқ райони.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР · ОДАМЛАР · ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ ФАНИ ЮКСАК РИВОЖ ТОПГАНЛИГИНИНГ ДАЛИЛИ

ТОКИО

16 апрель. (ТАСС). Японияда эрталаб чиқадиган газеталар Совет Иттифоқида космосни забт этувчилар эришган янги муваффақият тўғрисидаги хабарларни «Иккинчи марта автомат туташтириш», «Йўлдошлар битта қилиб уланди», «Совет электрон ҳисоблаш техникаси устунлигининг далили» деган сарлавҳалар остида босиб чиқарди.

«Санкэй симбун» газетаси «Космос—212» ва «Космос—213» йўлдошларини автомат туташтириш тўғрисида ТАСС ахборотини шарҳлар экан, бундай ёзади: Қўшма Штатлар ичига одам тушган кемаларни туташтириш техникасини ўзлаштириб олган бўлсаларда, улар ҳали йўлдошларни автомат тарзда туташтириш борасида муваффақиятга эришаолганлари йўқ. Газетанинг фикрича, Совет Иттифоқининг автомат тарзда туташтиришни амалга оширишда эришган муваффақияти Совет Иттифоқида электрон фани Қўшма Штатлардаги фандан орқада қолган, деб ҳисобловчиларнинг қарашларини пучга чиқариши керак.

«Космос» сериясидаги Ер сунъий йўлдошларини автомат тарзда туташтириш ва ажратиш тўғрисида ТАСС ахборотини Япония Телеграф агентликлари, телевидениеси ва радиоси эшиттирди. Совет Иттифоқидан учирилган йўлдошларнинг автомат тарзда туташтирилганлиги тўғрисидаги хабар Японияда биринчи ўринда турган янгилик бўлиб қолди.

ПАРИЖ

16 апрель. (ТАСС). «Космос—212» ва «Космос—213» совет Ер сунъий йўлдошларининг орбитада автомат тарзда туташтирилганлиги тўғрисидаги хабарларни газеталар кўзга кўринарли жойларда эълон қилган, ўтказилган тажрибани тушунтириб берувчи расмлар ва диаграммалар берилган.

«Юманите» газетаси бугунги сонида «космослар»нинг ажойиб равишда автомат тарзда яқинлашуви катта космик кемаларни туташтириш муқаддимасидир», деб ёзади. Мухбир янги тажриба «фан учун жуда катта аҳамиятга эга бўлганлигини» уқтириб бундай деб ёзади: буларнинг ҳаммаси Совет Иттифоқи олимлари катта маҳоратга эришиб «Бу соҳада ҳали биронта ҳам автомат тарзда туташтиришни амалга оширмаган америкаликлардан жуда ўзиб кетганлигидан» далолат беради.

ВАШИНГТОН

16 апрель. (ТАСС). Пойтахтнинг кечқуруги газетаси «Вашингтон ивнинг стар» да кеча Совет Иттифоқи учувчисиз космик кемаларни иккинчи марта автомат тарзда туташтирганлиги тўғрисидаги хабар босилди. Москвадан берилган бу хабарда, совет олимларининг фикрига кўра, келажакда учувчи бошқарадиган орбита лабораторияларини яратиш ва Ойга космонавтларни юборишда фақат автомат тарзда туташтиришнинг катта аҳамияти борлиги кўрсатилади.

Газета «Космос—212» ва «Космос—213» йўлдошларининг учирилиши ҳамда уларни туташтириш тўғрисида берилган ТАСС ахборотини ҳам баён қилиб берган.

ТУНИС

16 апрель. (ТАСС). Совет фани ва техникасининг янги муваффақиятини бутун Тунис матбуоти кенг ёритмоқда. Газета ёзадики, икки йўлдошнинг автомат тарзда яна муваффақиятли туташтирилиши космонавтиканинг бундан буёнги тараққиёти учун жуда катта аҳамиятга эга бўлади.

БОНН

16 апрель. (ТАСС). «Зюддойче цайтунг» газетаси икки совет Ер сунъий йўлдошини автомат тарзда туташтириш тўғрисидаги хабарини «Советларнинг космосдаги муваффақияти» деган сарлавҳа остида берган. «Рейнише пост» газетаси бундай деб ёзади: «Совет Иттифоқи янги космик муваффақиятга эришди: унинг олимлари олти ой мобайнида иккинчи сафар Ер атрофи орбитасида икки йўлдошни автомат тарзда туташтиришга муваффақ бўлдилар». Газета кеча кечқурун совет кишилари телевизор экранларида «Космос—212» ва «Космос—213» йўлдошларининг бир-бирларидан ажралиш процессини кузатишлари мумкин эди, деб уқтиради.

ДЎСТОНА АЛОҚАЛАР

ХАНОЙ, 16 апрель. (ТАСС). Ханойда Вьетнам-Совет дўстлиги жамияти правлениесининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда жамиятнинг 1967 йилги иш якунлари муҳокама қилинди ва 1968 йилги фаолият плани тасдиқланди.

Вьетнам-Совет дўстлиги жамиятнинг бош секретари Ву Куок Ун қилган докладида Вьетнам ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги мустаҳкам дўстона алоқалар тўғрисида, қардош Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва халқи томонидан вьетнам халқига кўрсатилаётган жуда катта ёрдам ва бебаҳо мадад ҳақида гапириб, бу ёрдамлар учун самимий миннатдорчилик билдирди.

Жамиятнинг 1968 йилги фаолияти планида ҳар икки мамлакат халқлари ўртасида бирдамлик ва дўстликни бундан буён ҳам ривожлантириб борилиши кўзда тутилади.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ УРУШ ХАРАКАТЛАРИ

ПАРИЖ, 16 апрель. (ТАСС). Ўтган кечаси Сайгон шаҳар атрофида Халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари билан Америка — Сайгон қўшинлари ўртасида қаттиқ жанглар бўлди. Франс Пресс агентлиги Сайгон мухбирининг билдиришича, ватанпарварлар Жанубий Вьетнам пойтахтига бевосита яқин жойда икки кундан бери жанг олиб бормоқдалар. Қўғирчоқ ҳукумат қўшинларининг Сайгондан 27 километр ғарби-шимолда жойлашган 5-дивизияси позицияларига тўсатдан ҳужум қилинди. Жангда Сайгон қўшинлари талафот бердилар.

Сайгондан 450 километр шарқи-шимолдаги Куангнгай ва Биньдинь вилоятларида Американинг 173-ҳаво десант бригадасига қарашли бир неча батальон жойни тозалаш юзасидан муваффақиятсиз операция ўтказмоқда. Халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари қўққисдан қарши зарбалар бериб, жазо отрядларининг ҳужумини чиппакка чиқардилар.

Контум шаҳридан 30 километр ғарбдаги марказий Платода жойлашган Америка қўшинларининг позициялари миномётлар ва милтиқлардан ўққа тутилди. 4-пиёда аскарлар дивизияси қўмондонлиги ишғол этган позицияларини сақлаб қолмоқ учун авиация чақирди.

Халқ озодлик қуролли кучларининг бўлинмалари Меконг дарёси дельтасида, Сайгондан 80 километр ғарби-жанубда Американинг бир неча десант кемаларини муваффақият билан ўққа тутдилар. Шу кемалардан бири чўктириб юборилди.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Хюэ шаҳри яқинида 101-ҳаво десант дивизияси позицияларига кетма-кет уч марта ҳужум қилди. Миномётлар ва ракета установкаларидан кучли ўққа тутиш натижасида Америка десантчилари талофат кўрди.

ҲИНДИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ДЕКРЕТИ

ДЕҲЛИ, 16 апрель. (ТАСС). Ҳиндистон президенти Зокир Хусайн кеча Уттар Прадеш штатида қонун чиқарувчи мажлисни тарқатиб юбориш тўғрисидаги декретни имзолади. Бу қонун чиқарувчи органга қачон янги сайлов ўтказилажаги ҳали тайинланмади.

ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАР УРНАТИЛДИ

КАТМАНДУ, 16 апрель. (ТАСС). Непал ва Болгария Халқ Республикаси элчилар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатишга қарор қилдилар. Непал ташқи ишлар министрлигининг матбуот учун берган баёнотида, бу қарор ҳар икки мамлакат ўртасида дўстона муносабатлар ва ҳамкорликни ривожлантиришга иккала томон ҳам истак билдирганлигидан келиб чиқди, дейилади.

Эль-Қувайт — Қувайтнинг пойтахти. Суратда: Марказий Сафат майдонининг кўриниши.
Р. Мосеев фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ФРАНЦУЗ ХАЛҚИНИНГ ВЬЕТНАМ ХАЛҚИГА ТУХФАСИ

ХАНОЙ, 16 апрель. (ТАСС). Вьетнам-француз дўстлиги жамияти Хайфон портида француз халқининг тухфасини қабул қилиб олишни уюштирди. Тухфани «Солнечногорск» совет теплоходи бу ерга ташиб келтирди.

Вьетнам Информация агентлиги қуйидагиларни хабар қилади: тинчликни ҳимоя қилиш Вьетнам комитети раисининг ўринбосари Фам Хюи Тхонг кўрсатилган ёрдам учун вьетнам халқи номидан Франция Коммунистик партиясига ва жамоат ташкилотларига чуқур миннатдорчилик изҳор этди ва француз халқининг тухфасини Вьетнамга етказиб берганлиги учун совет денгизчиларига қизғин ташаккур билдирди.

«Солнечногорск» теплоходи Вьетнамга госпиталлар учун асбоб-ускуналар, озиқ-овқат маҳсулотлари ва дори-дармон олиб келди.

● А. НАВОИЙ ЮБИЛЕЙИГА

● ТАБИИЙ БОЙЛИКЛАРНИ ЎРГАНИШ ЮЗАСИДАН ИЛМИЙ АСАРЛАР

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Х. Абдуллаев номли Геология ва геофизика институти илмий ходимлари республикамиз табиий бойликларини ўрганиш устида тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Суратда: магматик формациялар лабораторияси илмий ходимларидан Қ. Ўринбоев билан Н. Миралимовалар иш устида.

М. Нуриддинов фотолари.

Пойтахтимиздаги совғалар фабрикасининг бежирим маҳсулотлари халққа манзур бўлмоқда. Суратда: рассом К. Каримов, нақ қош Т. Тўхтахўжаев ҳамда ёш рассом Я. Тиллаев ўртоқлар ёғоч буюмларга расм ва нақш солиш ҳақида суҳбатлашишмоқда.

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

«Октябрь 46 йиллиги» совхозида ҳунук бир воқеа рўй берди. Шофер У. Гиязитдинов йўловчиларни олиб кетаётганида машинани юқори тезликда ҳайдаб, уни ағдариб юборди. Кўп киши яраланди.

Орадан бир неча ҳафта ўтгач яна шундай ҳодиса бўлди. Тошкентдаги 2-таксомотор паркининг шофери Я. Орифжонов ўзбошимчалик билан Бекободга пассажир ташиб келтириб, орқасига қайтаётганида йўл қоидаларига риоя қилмай, аҳоли яшайдиган жойларда машинани 70 километр тезлик билан юргизиши натижасида бир ишчини босиб, унинг бевақт ўлимига сабабчи бўлди.

Бундай бахтсиз ҳодисалар Бекободдаги суд, прокуратура органлари ходимларини ташвишга солиб қўйди. Улар жиноятнинг олдини олишга кўпчиликнинг эътиборини тортиш юзасидан бир қанча зарур чораларни кўра бошладилар. Райондаги судда кўриладиган ишлар жиноят содир бўлган жойларда кўпчиликнинг иштироки билан ўтказилмоқда. Бу эса ўз ишига масъулиятсизлик билан қараётган шоферларга катта танбеҳ бўлмоқда.

Район халқ судьяси Мирҳалил Мирсодиков, шаҳар ва район прокурори Қобилжон Розиқов ўртоқлар аҳоли ўртасида кенг тушунтириш ишлари олиб боряптилар. Улар шофер, тракторчи, механик-ҳайдовчиларнинг вазифалари ҳақида колхоз ва совхозларда, ташкилот ва корхоналарда анчагина суҳбатлар, лекциялар ўтказдилар.

«Победа», Ленин номли колхозларда, 2-«Далварзин» совхози клубида ўтказилган бундай суҳбатлар тингловчиларда катта таассурот қолдирди. Суд, прокуратура, милиция ходимлари киносеанслар бошланиши олдидан ҳам кўча қоидалари ва транспорт ҳаракатларига доир темаларда тез-тез суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Бу эса йўл ҳаракатида рўй бераётган тартиб бузишларнинг кескин камайишига олиб келмоқда.

М. ҒОЗИЕВ.

Спорт

ИККИ УЧРАШУВ

ОЛИЙ лига командалари ўртасида иккита учрашув бўлди. Кутаиси шаҳрида маҳаллий «Торпедо» футболчилари москвалик клубдошларини қабул қилдилар. Ҳисоб 3:4. Тўпларни пойтахт автозаводчиларидан Савченко, Воронин, Стрельцов, Чумаков, кутаисиликлардан эса Векуа (иккита) ва Зария киритдилар.

Москвада янги футбол мавсумини «Спартак» ва «Динамо» командалари бошлаб бердилар. Эски рақибларнинг учрашуви 2:1 ҳисобида спартакчилар фойдасига ҳал бўлди.

ЭЙСЕБИОНИНГ РЕКОРДИ

«ҚОРА қоплон» деб ном олган португалиялик машҳур ҳужумчи Эйсебио ҳамон дарвозабонларга даҳшат солиб келмоқда. У «Бенфика» командаси составида қатнашиб, мамлакат биринчилигининг 22 ўйинида 34 та тўп киритди. Шундан тўрттасини у сўнгги бир ўйинда урди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ ЁШЛАРИ ҚИТЪА ЧЕМПИОНИ

ФРАНЦИЯДА ёш футболчиларнинг Европа кубоги мусобақалари тугади. Қитъа кубогини Чехословакия терма командаси қўлга киритди. Бу команда финал ўйинда Франция футболчиларини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратди. Учинчи ўринни Португалия ёшлари эгалладилар. Улар болгариялик ёш футболчиларни 4:2 ҳисобида енгдилар.

СПАССКИЙ ҒАЛАБАСИ

ЖАҲОН чемпионига даъвогар Е. Геллер билан Б. Спасский ўртасидаги чорак финал матчининг еттинчи партияси беш соатлик курашдан сўнг кечиктирилди.

Ҳозирча матч ҳисоби Спасский фойдасига 4,5:1,5. Спасский жаҳон чемпионлиги учун бўладиган курашнинг навбатдаги босқичига чиқиш учун қолган тўрт ўйиндан бир очко олса кифоя.

ДИОМИДОВ — БИРИНЧИ

СОВЕТ гимнастикачилари Швейцарияда ўртоқлик учрашуви ўтказдилар. Совет командаси составида қатнашган тошкентлик Сергей Диомидов бу учрашувда катта муваффақият қозонди. У шахсий ҳисобда 116,10 балл тўплаб, биринчи ўринни эгаллади. Ҳамшаҳаримиз айниқса конда юқори баҳо олди. Диомидовнинг бу чиқишига судьялар 9,80 балл бердилар. Иккинчи, учинчи, тўртинчи ўринларни ҳам совет спортчиларидан В. Лисицкий, В. Ильиних ва В. Клименко эгаллашди.

БЕМОРЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Орджоникидзе районидаги Қўшқўрғон қишлоқ касалхонасида беморларга медицина хизмати кўрсатиш яхши йўлга қўйилган.

Яқинда касалхона ҳузурида беморларга тез ёрдам кўрсатиш бўлими ишга тушди. Бунга иккита «тез ёрдам» машинаси ва тўртта малакали ҳамшира бириктилди. Шифокорлар «Қизил-ту», Жданов номли, «Ленинград» колхозлари аҳолисига хизмат қилишмоқда. Ҳамширалардан М. Муҳитдинова, Э. Тўрахонова ва шофер А. Юсупов беморларга сидқидилдан хизмат қилиб, қишлоқ аҳли ҳурматини қозонмоқдалар.

Т. РУЗИМАТОВ.

ШИНГИЛ ХАБАРЛАР

● «Қизил Ўзбекистон» колхози дам олиш уйи район пионерлари ихтиёрида. Улар Наврўз байрамига шоирлардан Қ. Муҳаммадий, Ш. Саъдулла, Ю. Ҳамдам, А. Трумбетов ва бошқаларни таклиф этишганди. Меҳмонлар ўз шеърларидан ўқиб беришди. Наврўз байрами, шеърият байрами пионер ва ўқувчиларда яхши таассурот қолдирди.

С. ЙЎЛДОШБОЕВ.

● Орджоникидзе районидаги Карл Маркс номли колхоз бадиий ҳаваскорлари тез-тез қўшни қишлоқ ва колхозларга чиқиб, концертлар кўрсатиб туришади. А. Асилов раҳбарлик қилаётган ҳаваскор санъаткорлар яқинда «Қозоғистон 30 йиллиги» колхози, 13-Хўжакент совхози, Ғазалкент ва Товоқсой посёлкаларида бўлиб, маданий хизмат кўрсатишди.

М. МИРСУЛТОНОВ.

● «Ўзсельхозтехника» район бирлашмаси ҳузурида ташкил этилган механизаторлар тайёрлаш курсида машғулотлар давом этяпти. Ҳадемай 30 га яқин ёш йигит-қиз механизаторлик гувоҳномасини олади.

И. РУСТАМОВ,
Орджоникидзе райони

● Пойтахтдаги «Бешқайрағоч» массивида янги озиқ-овқат магазини очилди.

А. АБДУМАЛИКОВ.

● Тошкент давлат университети журналистика факультетида «Ёш журналист» тўгараги иш бошлади.

С. ХОЛМАТОВ.

● Кончилар шаҳри — Оҳангаронда савдо ходимлари ва ошпазлар тайёрлаш курси очилди. Группаларда 120 дан ортиқ киши ўқимоқда. Бўлажак сотувчи ва пазандалар ҳафтада уч кун ўқиб, уч кун ишлаб чиқариш практикаси ўтказяптилар.

К. АБДУВОҲИДОВ.

ЁНҒИНГА ҚАРШИ КУРАШ ОРГАНЛАРИНИНГ ТУЗИЛГАНИГА 50 ЙИЛ ТЎЛДИ

Халқимиз ўт ўчирувчиларни жасоратли кишилар дейишади. Бу бежиз эмас, албатта. Ўт ўчирувчилар кўп йиллар мобайнида яратилган моддий бойликларни ёнғиндан асрашда матонат ва жасорат кўрсатиб келишаяпти. Пойтахтимиз меҳнаткашлари ёнғинга қарши кураш органлари тузилганлигининг 50 йиллигини кенг нишонлади. Суратда: Тошкент шаҳрининг ўт ўчирувчилари ўқув-тажриба машғулоти пайтида.

М. Баржанов фотоси.
(ЎзТАГ).

СОПОЛДАГИ ГУЛДАСТА

ГЎЗАЛЛИК ОЛАМИДА

Абдужалил — наққош. У ўз асарларига жозиба, латофат, нафислик, гўзаллик бахш этиш ниятида ижод қилади.

Бадиий кулолчилик заводи ташкил этилган биринчи кунлардаёқ ишга келганди у. Ўн уч йилдирки, шу ерда ижод боғидан гул узиб, ажойиб гулдасталар тайёрламоқда, янгидан-янги ажойиб асарлар яратмоқда. Ўтган йил заводда 130 хилдан ортиқроқ янги хил маҳсулотларни ўзлаштирган бўлса уларнинг ярмидан ортиқроғига гўзал нақшинлар солиб берди.

Монреалдаги жаҳон виставкасида унинг «палов идишлари» термаси мукофотли ўрин олди. Ундан олдин ўтказилган қатор халқаро виставкаларнинг бир нечтасида ҳам ўз асарлари билан қатнашиб катта ютуқларга эришди. Иттифоқ миқёсидаги кўргазмаларга ҳам кўп йиллардан бери фаол иштирок этиб келаётган рассом бир неча бор фахрли ўринларни эгаллади.

Ҳа, Абдужалил ота-боболаримизнинг қадимий кулолчилик санъатини бутун мамлакатимизга, қолаверса, дунёга танитишга ҳисса қўшмоқда. Унинг ижодига мансуб асарлар «сайрайди» дейишади. Чунки, у касбининг тарихини, сир-асрорларини замон талабларига мослаб олиб боради...

Тун. Соат тўртга занг урди. Абдужалил Қаюмов ҳамон эскиз чизяпти. Хонада қаламнинг ватман қоғози устидаги қитирлаши эшитилади. Бу товуш бир дам тинади-ю, яна давом этади. Ана шу бир дақиқа тўхташ, изланиш, ижод машаққати йигитнинг қалбини асир этган.

Шу пайт хона эшигининг аста очилиши-ю, оҳиста қўйилган қадам шарпаси сезилди.

— Ҳалиям ухламадингизми?!

— Битай деб қолди. Кейин... — кўзини қоғоздан узмай ўйчанлик билан жавоб берди у.

Равшаной уйқучан кўзларини артаркан, турмуш ўртоғининг афти-ангорини кўриб, ярим ачиниш билан деди:

— Бироз мизғиб олинг, кейин давом эттирарсиз. Иш бўлса қочиб кетмас.

Абдужалил унинг гапларига жилмайиш билан жавоб қайтарди. Яна қаламини қўлига олиб ишини давом эттира бошлади. Унинг одати шундай. Нақшинкор ишларини бошладими, меёрига етказмагунча, барибир тинмайди. Буни яхши билган Равшаной бу хусусда бошқа гапирмай, яқинроқ келиб эскизларга назар ташлади.

— Лаганнинг четида лола нусхасими?

— Ҳа, шундай қилмоқчиман, — мамнунлик билан деди Абдужалил.

— Бундан уч ой олдинги ишингизда четида лола расми бор эмасмиди? Хўв ўшанда... Униям уйда ўтириб чизгандингиз. Кейин манави йўл ҳам бордек эди.

— Ҳа, ҳа, яхши айтдингиз, чарчабманми, хаёлимдан кўтарилибди. Майли, сиз дамингизни олинг. Мен ҳали анча вақт ўтирсам керак. Тугатмасам бўлмайди.

— Мен назорат қилиб ўтирай, яна адашиб, бошқа кўчага кириб кетманг, — кулиб деди Равшан.

— Биз рози.

Иккалови кулиб юборишди.

Абдужалил ва Равшан иккови шу заводда рассом бўлиб ишлашади. Биргаликда изланишади, ижод қилишади... Ниҳоят, тонгга яқин турли анвойи гуллар билан безанган ромба нақшли янги лаганнинг эскизи дунёга келди.

Бу воқеа Абдужалил Қаюмов ижодидан кичик бир лавҳа. У касбига сидқидилдан меҳр қўйганлардан. Дастлаб у 1955 йил шогирд бўлиб ишга кирди. Устози Камол ака Туробовнинг ишини кузатаркан, бутун исми-жисми қандайдир кўтаринки ҳис, ширин туйғулар, орзуларга тўлиб-тошарди. Ой сайин қўлидаги мўйқалами нафис нақшлар соладиган-бўлиб қолди. Йиллар ўтди. У заводнинг энг яхши ижодчи рассоми бўлиб камол топди.

— Узоқ иш даврида кўп шогирдлар билан ишладим, — дейди корхона ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи Камол Туробов. — Кўп қобилиятли йигитлар келишди. Лекин, чинакамига санъаткор бўлиш учун ўз устида ишлаш, кўп ўқиш ва ўрганиш, сабот, чидам керак. Абдужалил ана шу имтиҳонлардан юқори баҳо олди.

Корхонада ким билан гаплашманг, Абдужалилнинг санъатига қойил қолиб гапиради. Завод маҳсулотини халққа манзур қилаётган қишилардан бири ана шу қобилиятли рассом, десак хато бўлмас. Нега дейсизми?! Ҳозир ишлаб чиқарилаётган кулолчилик буюмлари хилини ярмидан ортиғи у ишлаб берган эталон бўйича чиқмоқда.

Заводдаги уч ижодкор рассомнинг сардори Абдужалил Қаюмовдир. Ҳар ой рассомлар кенгаши бўлганида доимо у ишлаган эскизлар яхши ва аъло баҳо олиб ишлаб чиқаришга йўлланма берилади. Унинг ижод қилган эскизлари республикамиздагина эмас, балки бутун дунё бадиий кулолчилик виставкаларида муносиб ўрин олмоқда.

У СССР рассомлар союзининг аъзоси. Кўп марта Ўзбекистон ССР рассомлар союзининг фахрий ёрлиқларини ҳам олишга муяссар бўлган. 1962 йилдан бери, «Социалистик мусобақа аълочиси» деган шарафли номни оқлаб келмоқда.

Абдужалил Қаюмов шу кунларда бутун қобилияти, куч-ғайрати, ақл-идрокини сарфлаб, буюк шоир Алишер Навоийнинг 525 йиллик катта тўйига совға тайёрламоқда. Ҳозиргача битта кўвача, икки хил лаган ва совға термаси поёнига етай деб қолди.

Нафис санъат соҳиби боболаримизнинг бой ва сермазмун хазинасидан баҳраманд бўлиб, яна ҳам гўзал нақшлар яратяпти. Асарларига замон руҳини сингдириб, миллий санъатимизнинг камол топишига муносиб ҳисса қўшиб, унинг шуҳратини оламга ёймоқда.

Б. ПУЛАТОВ.

ЎҚУВЧИЛАРНИ ИМТИҲОНЛАРДАН ОЗОД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Советининг 1950 йил 21 февралдаги қарори билан тасдиқланган мактаб имтиҳонлари тўғрисидаги Низомга мувофиқ, ўқувчилар имтиҳонлардан жуда зарур ҳоллардагина озод қилинадилар. Лекин, кейинги вақтларда иттифоқдош республикалар маориф (халқ маорифи) министрликлари томонидан чиқарилаётган мактаб имтиҳонларини ўтказиш тартиби тўғрисидаги инструкцияларда бу Низом бузилмоқда. Битириш имтиҳонларидан озод қилиш масалалари мактаблар ихтиёрига бериб қўйилмоқда. Бу иш баъзан оммавий тус олмоқда.

СССР Маориф министрлиги жойларга циркуляр хати юборди. Унда СССР Министрлар Советининг 1950 йил 21 февралдаги Низомига риоя қилиш тавсия этилади.

Айрим ўқувчиларни имтиҳонлардан озод қилиш учун асос бўла оладиган шартларга қатъий амал қилмоқ керак. Синфдан-синфга кўчириш имтиҳонлари ўтказиладиган жойларда, кўчириладиган синфларда ўқиётган саломатлиги занф ўқувчилар мактаб врачи иштирокида врачлар комиссиясининг бу ҳақдаги хулосаси чиқарилган тақдирда келгуси синфга имтиҳонсиз ўтказилиши мумкин. Педагогика советининг қарори асосида директор буйруқ беради. Шунда ҳам бу ўқувчилар ҳамма чораклар (ярим йилликлар) да барча фанлардан яхши баҳолар олган бўлишлари керак.

Саккизинчи синф ўқувчиларини битириш имтиҳонларидан озод қилиш ҳуқуқи область (ўлка) халқ маорифи бўлимлари, автоном республикалар маориф министрликларига берилади. Областлари бўлмаган иттифоқдош республикаларда эса бундай ҳуқуққа маориф (халқ маорифи) министрликлари эгадирлар. Имтиҳондан озод қилиш учун мактаб врачи ёки ўқувчи соғлигини кузатган шифокор иштирокида комиссиянинг хулосаси, педагогика советининг қарори бўлиши керак. Ўқувчи ҳамма предметлардан «3» дан паст бўлмаган баҳолар олган бўлсагина имтиҳондан озод қилинади.

Оғир касаллик туфайли имтиҳонларнинг ҳаммасини ёки бир қисмини топшира олмайдиган 10 (11)-синфлар ўқувчилари область (ўлка) халқ маорифи бўлимларининг тавсияномаси билан жуда зарур ҳолларда иттифоқдош республика маориф (халқ маорифи) министри томонидан имтиҳондан озод қилинадилар. Иттифоқдош республика министрлиги бу масалани ҳал этишни район (шаҳар) халқ маорифи бўлимининг тавсияномаси бўлгани ҳолда область (ўлка) халқ маорифи бўлими мудирларига ёки АССР Маориф министрларига топширишни мумкин. Бунинг учун аввалги синфларда бўлганидек, ўқувчи ҳамма ярим йиллик (чорак)ларда барча фанлардан яхши баҳо олган бўлиши керак. Мактаб шифокори иштирокидаги врачлар комиссиясининг ҳам хулосаси бўлиши зарур.

Бундай ҳолларда ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат ўқувчининг йиллик баҳолари асосида берилади.

(«Учительская газета»дан).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)

17.55 — Кўрсатишлар программаси, 18.00 — Теленгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.15 — «Чирчиксельмаш» янги марралар сари отланади, 18.35 — Ер ва эл.

Рус тилида: 19.05 — К. Маркс туғилган кунининг 150 йиллиги олдидан Карл Маркс — жаҳон пролетариатининг доҳийси ва устози (суҳбат). 19.20 — Учинчи қадам (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 21.00 — Соҳиб Жамол. Фотма Сабрий (Самарқанд шаҳридан Каттақўрғон драма театрининг спектакли олиб кўрсатилади). танаффус вақтида телеянгиликлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)

Ўзбек тилида: 18.00 — Ўқув эшиттиришлари программаси. География (мактаб ўқувчилари учун), 18.30 — Олий математика, 19.30 — Немис тили (студентлар учун).

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20,00 — Илмий-оммабоп фильм.

Рус тилида: 20.20 — Пионер ишлари ҳақида, 20.40 — Чўлни забт этувчилар.

21.00 — Тошкент янгиликлари, 21.10 — Болгария эстрадасининг концерти, 21.40 — Бизнинг болаларимиз бор (теленовеллалар).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 18/IV да Дон-Жуан, 19/IV да Флория Тоска.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/IV да Мирзо Улуғбек, 19/IV да Парвона.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/IV да Нурхон, 19/IV да Тошболта ошиқ.

КИНО

Оқибат (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да), Анна Каренина (кеч соат 6.15 ва 9.15 минутда) — САНЪАТ САРОЙИ.

«Авлиё Януарий» операцияси — «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Эркак ва аёл — «МОСКВА», «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
МАВСУМНИНГ ЁПИЛИШИ ОЛДИДАН
19, 20, 21 апрелда
энг ёш ўргатувчи Борис Денисов раҳбарлигида
ШЕРЛАР АТТРАКЦИОНИНИНГ ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ
РСФСР да хизмат кўрсатган артист Борис Вяткин иштирок этади.
Билетлар сотилмоқда.

М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ РУС АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИГА
корхона ва муассасаларга билет тарқатиш бўйича кассирлар ва рекламачилар
КЕРАК
Тошкент шаҳар, К. Маркс кўчаси, 28-уй, театр администрациясига мурожаат қилинсин.

ГРАЖДАН ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!
САНЪАТ САРОЙИДА
«АННА КАРЕНИНА»
икки серияли, кенг экранли бадиий фильмига
коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилиш давом этмоқда. Байрам олди кунлари учун олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 10 яримдан кеч соат 6 гача ишлайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 02402. ИНДЕКС — 64697. № Б — 1844.